

LETA YA MAINE

**ESIKA YA KOBATELA BANA
MIBEKO YA KOZWA LICENCE**

**BISIKA YA KOBATELA BANA, ZARDIN YA BANA
BISIKA YA BOBATELI YA BANA MIKE, BAPROGRAM MISUSU**

**10-148 CODE YA MIBEKO YA MAINE
MOKAPO 32**

**Departema ya Kolongono ya Nzoto mpe ya Misala ya Bato ya Maine
Biro ya Misala ya Bana mpe ya Mabota
11 State House Station
Augusta, Maine 04333-0111**

**Mokolo ya Kobanda:
mokolo mwa yambo 27 sánzá ya libwa 2021**

Mito ya Makambo

1.	LISAKOLI YA MOKANO MPE BANDIMBOLA	1
	A. Lisakoli ya mokano	1
	B. Bandimbola.....	1
2.	MIBEKO MPE NZELA YA KOLANDA MPONA KOZWA LICENCE	8
	A. Kozwa Licence.....	8
	B. Makoki ya Motyeli Mikanda mpe ya Direkter.....	9
	C. Aplikatio.....	10
	D. Esosolami mobimba ya mozindo ya lobi.....	11
	E. Lolenge mpe mitindo ya licence.....	11
	F. Administratio.....	12
	G. Kobongwana licence.....	17
	H. Bolongoli Mibeko.....	17
3.	TALO	18
	A. Talo.....	18
	B. Batalo ya bisika bazali na Bana 3-12.....	18
	C. Batalo ya bisika bazali na Bana 13 to koleka	18
	D. Talo mpona Zardin ya Bana.....	18
4.	BITALELO MPE BILANDELI	19
	A. Bitalelo.....	19
	B. Lotomo ya kokota.....	19
	C. Biloko ya etalelo.....	19
	D. Lapolo ya etalelo.....	20
	E. Ebongiseli ya Nini Kosala.....	20
	F. Bilandelo.....	20
5.	GESTIO MPE EBOMBELO YA MIKANDA	21
	A. Gestio ya Mikanda.....	21
	B. Lokuna na mikanda.....	21
	C. Etalelo ya mikanda.....	21
	D. Mikanda ya Bana.....	21
	E. Mikanda ya bomoto. Esengeli kozala na mikanda ya bomoto mpona Basali nyonso ya Kobatela Bana.....	23
6.	NINI ESENGELAMI MPONA LAPOLO	25
	A. Bongwana ya kobatela Mwana.....	25
	B. Lapolo esengelami soki emonani lokola ete monyokoli mpe/to bosundelo ya Mwana ezali.....	25
	C. Kofunda na Departema komela mai ya mabe.....	25
	D. Kofunda panne ya plomberie ya mai ya mabe.....	25
	E. Kofunda makambo ya mibeko.....	25
	F. Makambu misusu ya koyeba.....	26
7.	RATIO YA MOSALI-NA-MWANA, EKENGELO, MPE MAKOKI	28
	A. Bana na mibu nse ya bamposo 6.....	28
	B. Bana ya Basali ya Kobatela Bana.....	28

	C. Kokabola ratio ya mosali-na-Mwana.....	28
	D. Ekengelo.....	29
	E. Ebongiseli ya ntango ya mbalakata.....	30
	F. Makoki ya bato ya mosala.....	30
8.	FOMATIO.....	33
	A. Mokumba ya Esika ya Kobokola Bana.....	33
	B. Fomatiao ya Koyeba mosala.....	33
	C. Fomatiao oyo Ezali Kosalema.....	33
	D. Lapolo ya fomatiao.....	34
9.	LITAMBWISI YA MWANA.....	35
	A. Bilenge ya malamau ya Kotambwisa Mwana.....	35
	B. Kolandela malamau mpe ntango nyonso mibeko ya program.....	35
	C. Lolenge ya kolendisala litambwisi.....	35
	D. Li Makambo ya mabe ya kosala.....	35
10.	LOTOMO YA BANA MPE YA BABOTI.....	37
	A. Lotomo ya Bana.....	37
	B. R Lotomo ya baboti mpe babateli mpona ete Bana bazwa bobateli na Bisika ya Bobateli.....	37
11.	KOFUNDA MONYOKOLI MPE BOSUNDELO YA BANA.....	38
	A. Lisengeli ya kofunda monyokoli to bonsundelo ya Mwana.....	38
	B. Makoki ya koyeba Makambo na Bisika ya Kobatela Bana.....	38
	C. Makomi ya mibeko epesami.....	38
	D. Limero ya kobenga ezala.....	38
12.	KOLONGONO MPE LEPITAL.....	39
	A. Kopesa vaccin.....	39
	B. Lisengeli ya esosolami.....	39
	C. Etalelo ya Kolongono.....	40
	D. Elandeli ya kolongono.....	40
	E. Kolongola Mwana azali kobela.....	41
	F. Kobela, komona mpasi makasi, mpe aksida.....	41
	G. Lisalisi ya Liboso.....	41
	H. Kopesa nkisi.....	41
	I. Kosokola maboko.....	42
	J. Kosukisa kozwa bamaladi ewuti na makila to bamai ya nzoto.....	42
	K. Mitindo ya makambo ya mbalakata ya kosala.....	42
13.	MAI YA KOMELA MPE MAKAMBO YA PLOMBERIE.....	43
	A. Komela mai.....	43
	B. Kosala batest mbula nyonso mpona mabulu ya mai na Esika ya Kobatela Bana.....	43
	C. Batest ya bambula mitano mpona mabulu ya mai.....	43
	D. Bondimi ya mai ya milangi.....	43
	E. Esika mai ezali koleka te na engumba.....	43
	F. Mai mpe libulu ya tufi.....	44
14.	BIZALELO MPE LIBATELI.....	45
	A. Bisika ya bozalani mpe pene na yango.....	45

B.	Esengeli kosakana libanda mpe bopemi ezala.....	46
C.	Ndelo malamumu ya kubele.....	46
D.	Monoxyde ya carbone.....	47
E.	Temperature ya batima.....	47
F.	Mwinda mpe mopepe.....	47
G.	Esika Moke Esengelami.....	47
H.	Bisika ya kosakana libanda.....	48
I.	Mindoki.....	49
J.	Biloko, bikolo ya kosakana, baekipema mpe makambo ya kosala.....	49
K.	Biloko ya kati ya ndako.....	50
L.	Mbetu ya babebe, mpe biloko ya kolala.....	50
M.	Bisika ya toile.....	51
N.	Kolongola kushe/kabine.....	52
O.	Banyama ya ndako.....	52
P.	Esika ya kokima incendie.....	53
Q.	Ebongiseli mpona makambo ya mbalakata.....	53
15.	KONAGER MPE KOTAMBOLA NA MAI.....	54
A.	Mibeko oyo etali kozala na mai mpe mitindo ya libateli.....	54
B.	Ndingisa ya baboti.....	54
C.	Likolo.....	54
D.	Fomatyo ya mike na certificat esengeli mpona bosakani ya mai.....	54
E.	Petola.....	55
F.	Kokota pisini.....	55
G.	Kolandela mitindo mpe bafomatyo ya makambo ya mbalakata.....	55
H.	Ratio ya Mosali-na-Mwana ntango ya kozala na mai.....	55
I.	Bapisini.....	55
J.	Mosika ya pisini to kozala bisika ya bozalani mai.....	56
K.	Bato bayebi konager te.....	56
16.	BILEI MPE BISIKA YA KUKU.....	57
A.	Bilei mpe bamizgueul malamumu.....	57
B.	Kosokola maboko.....	57
C.	Ballergi.....	57
D.	Esika ya Kobatela Bana/Mokumba ya Basali ya Kobatela Bana.....	57
E.	Kombomba Bilei.....	58
F.	Kolambela bilei.....	58
G.	Basani ya kolamba.....	58
H.	Bisika ya kuku.....	58
17.	TRANSPORT.....	60
A.	Makoki ya chauffeur.....	60
B.	Esengeli motuka emema ebele te.....	60
C.	Libateli kati na motuka.....	60
D.	Kosala nzela.....	60
18.	BAPROGRAM YA BANA BEBE/BANA MIKE.....	62

	A. Mibeko ya kobakisama mpona baprogram ezali na Bana bebe mpe Bana mike.....	62
	B. Kotikala na etage ya liboso ya batima.....	62
	C. Kopusa bamposa ya bokoli.....	62
	D. Koleisa.....	62
	E. Kolala/kopema.....	63
19.	BOBATELI YA MPOKWA.....	64
	A. Mibeko misusu mpona bobateli ya mpokwa.....	64
	B. Bobateli ya Mwana na Mwana.....	64
	C. Bachambe ya kolala to kopema.....	64
	D. Bambeto mpe bitandi mbeto.....	64
20.	BAPROGRAM YA NSIMA YA KELASI MPE YA BANTANGO MISUSU.....	65
	A. Mibeko misusu mpona Bana ya mibu ya kelasi na Bisika ya Kobatela Bana.....	65
	B. Baprogram ya bobateli ya ntango mosusu.....	65
21.	KOLANDELA, KOTYA LISUSU MIKANDA, MPE KOTELEMELA MIKANDA.....	66
	A. Kopusa botosi.....	66
	B. Bitumbu ya leta.....	66
	C. Licence ezali na mibeko misusu ya kolanda.....	66
	D. Kosukisa licence.....	66
	E. Kotinda na Bakonzi ya Biro ya Prokirere Monene.....	67
	F. Koboya kopesa licence to licence ya sika.....	67
	G. Kosukisa licence.....	67
	H. Kosukisa licence oyo ezali na mibeko misusu.....	67
	I. Kontra ya Bondimi.....	67
	J. Bosukisi ya kokotisa lisusu mikanda nsima soki bapimi licence to basukisi licence.....	67
	K. Kosala aplikatio mosusu mpona licence ya mobimba.....	67
	L. Licence mobimba nsima ya kobongisa mabe ezalaki.....	68
	M. Lotomo ya kotelemela.....	68
	MIBEKO YA BAKONZI MPE LISOSO YA MIBEKO.....	69

**10-148 CMR
Mokapo 32**

**Departema ya Maine ya Kolongono mpe ya Kosunga Bato
Biro ya Misala ya Bana mpe ya Mabota**

**ESIKA YA KOBATELA BANA
MIBEKO YA KOZWA LICENCE**

**BISIKA YA KOBATELA BANA, ZARDIN YA BANA
BISIKA YA BOBATELI YA BANA MIKE, BAPROGRAM MISUSU**

MOKUSE YA MALOBA

Mibeko oyo epesami na Leta ya Maine mpona koyangola makambo ya licence ya Bisika ya Kobatela Bana, mpe Bacentre ya Bobateli ya Bana, Zardin ya Bana, Bisika ya Bobatela ya Bana Mike, mpe Baprogram Misusu, mpe mpona kobatela kolongono, libateli, mpe bolamu ya Bana bazali koswa lisungi.

BAKONZI

Mibeko oyo epesami na bakonzi elongo moko na 22 M.R.S Mokapo 1661, 1663, 1673 mpe 1675.

MOKOLO YA KOBANDA

mokoló mwa yambo 27 Septembre 2021

SEKTIO 1. LISAKOLI YA MOKANO MPE BANDIMBOLA

- A. Lisakoli ya Mokano.** Ntina ya mibeko oyo ezali kolakisa makoki ya malamumu esengelami mpona Bisika ya Kobatela Bana. Na ntina ya mibeko oyo, “Bisika ya Kobatela Bana” endimbolami no bonene, na 22 M.R.S. §8301-A(1-A)(B), mpona kobakisa mpe bacentres ya kobatela Bana (22 M.R.S. §8301-A(1-A)(A)), Zardin ya Bana (22 M.R.S. §8301-A(1-A)(D)), Bisika ya Bobateli ya Bana Mike (22 M.R.S. §8301(1-A)(E)), Baprogram Misusu (22 M.R.S. §8301-A(A-1)(B)); mpe baprogram misusu esika balobeli Bisika ya Kobatela Bana, mibeko oyo ezali koyangola makambo nyonso ekosalema na bisika ya boye. Esika mibeko oyo ezali kaka mpona lolenge ya esika moko, mobeko elobi boye.

Mibeko oyo esalemi na bomoko na 22 M.R.S. Mikapo 1661, 1663, 1673 mpe 1675 ezali kondimbola makoki ya liboso mpona kozwa licence ya kotambwisa Bisika ya Kobatela Bana. Mobeko esungi misala ya lisungi ya Kobatela Bana oyo ekokani na bamposa ya psikoloji mpe bamposa ya bokoli ya Bana, ntango nyonso esengeli kozala na libateli, kolongono malamumu, mpe esika malamumu ya kofanda.

- B. Bandimbola.** Lokola epesami na mibeko, soki maloba elobi ndenge mosusu te, makambo awa na nse elingi nde koloba boye:
- 1. Monyokoli to Bosundelo** elingi koloba likambo ya mabe na Kolongono ya Mwana, bolamu na ye ya nzoto, mutu to motema, kosangisa nzoto na ye na makasi to kopusa ye na makambo ya kosangisa nzoto, koboya kokokisa bamposa na ye ya liboso to kozanga kobatela ye mosika ya makambo oyo ya mabe, na moto oyo azali kobatela ye.
  - 2. Aksida** elingi koloba libaku mabe oyo ekoki komonisa mpasi to elakisi ete ekoki kopusa makambo ya mpasi (pota, komilya na banyama mike, mpota na mabolongo, kopesa lisalisi ya liboso. etc).
  - 3. Mokolo** elingi koloba moto oyo azali na mibu 18 to koleka.
  - 4. Mibu-malamumu** elingi koloba makambo, biloko, botangi, mpe bizalelo oyo ezali malamumu mpona kokola ya Ba(mwa)na na mibu azali na yango.
  - 5. Motyeli** Mikanda elingi koloba moto nyonso azali kokotisa mikanda mpona kozwa licence kati ya Mibeko oyo.
  - 6. Motango** ya Prezence elingi koloba tanga ya bankombo ya Bana oyo bazali wana na Esika ya Kobatela Bana na ngonga moko.
  - 7. Bacontaminan-Bio** ezali banyama mike (lekola babakteri, bankasa, bavirisi) to bamayi na bango oyo ekoki kosala banyama misusu mabe to kolongono ya bato soki balei to bameli yango, to soki ekoti kati ya nzoto.
  - 8. Maitre-Nager** azali na mikanda ya solo elingi koloba moto oyo azali na mikanda ya kosauver bomoi ya bato lolenge balakisaki ye na bisika ya bato bayebi makambo ya kosauver bomoi ya bato mpe nsima ya koyekola yango bapesaki ye mokanda elakesi ete ye azalaki na makoki ya kozala maitre-nager.
  - 9. Mwana to Bana** elingi koloba moto to bato oyo bazala na mibu nse ya 13.
  - 10. Esika ya Kobatela Bana lekola na 22 M.R.S. §8301-A(1-A)(B)** elingi koloba esika ya kobatela Bana, Zardin ya Bana, to Bisika ya Bobateli ya Bana Mike lokola endimbolami §§8301-A(1-A)(A), (F), mpe (E), na program nyonso mpona Bana nse ya mibu 5 soki bazali na lekol mpe baprogram oyo ezali kolandela Mwana moko to mingi na esika moko ya Basystem ya Lisungi ya Developema (22 M.R.S. §8301-A(1-A)(B)).

- a.** Esengeli Esika ya Kobatela Bana ezala na:

- i. Esika ya kobatela bana** (22 M.R.S. §8301-A(1-A)(A)) elingi koloba (1) ndako, batima to esika mosusu oyo moto azali kolandela program mokolo na mokolo mpe azali kobatela Bana 13 to koleka to Bana ya mibu 13 to nse; to (2) Esika mosusu nyonso oyo ezali kolandela program ya kobatela Bana na moto moko to bato mingi soki Bana ya kobatela baleki 12;
  - ii. Zardin ya Bana** (22 M.R.S §8301-A (D)). Ndako to esika mosusu oyo moto azali kopesa bobateli na Bana 3 oyo bazali na basanza 33 ti mibu 8, mpona bangonga eleki te une heure na ndambo;
  - iii. Esika ya Kobatela Bana Mike** (22 M.R.S. §8301-A(1-A)(E)). Ndako to esika mosusu, ata soki ezali te ndako ya mosali, oyo ezali esika moto azali kolandela program ya mokolo na mokolo, kopesaka bobateli mpe libateli mpona Bana 3 to 12 oyo bazali na bamposo 6 to mibu 12;
  - iv. Baprogram Misusu** (22 M.R.S. §8301-A(A-1)(B)). Program nyonso mpona Bana ya mibu 5 to nse oyo ezali na lekol mpe baprogram nyonso oyo bazali kosala mosala na moko to mingi ya Basystem ya Basungi Kokola ya Mwana esengeli bazala na licence ya kozala na Esika ya Bobateli ya Bana (lokola Program ya Pre-K oyo ezali na Ebandeli ya Liboso, Lisungi ya Kokola ya Mwana, to bobateli oyo bato bafuti bango moko).
- b. Esika ya Kobatela Bana ezali te:**
- i. Moto ya Mabota mpona Bobateli ya Bana** (22 M.R.S. §8301-A(1-A)(C));
  - ii. Ndako ya bato to bisika ya kosala kampuni ezali mpona kosakana, ezwi mpe licence na 10-144 CMR mokapo 208, Mibeko Elandelami na Kampuni ya Bilenge, Bato ya mboka mpe Bato balingi kokende Kampuni;**
  - iii. Program oyo ezali kopesa Bana mateya ya koyekola karate, mabina to basketball;**
  - iv. Lekol oyo endimami na departema mpona kotangisa Bana lokola esika oyo ekokani na kopesa mitindo ya eteyelo mpona motango ya Bana bazali koya lekol; to**
  - v. Lekol ya leta to ya leta te oyo ezali lekol ya Bana mike, primaire to lekol ya secondaire oyo endimami na Kommissionaire ya Eteyelo na bomoko na Tire ya 20-A.**

11. Mosali ya Kobatela Bana elingi koloba moto oyo:

- a. (1) Azali kosala mosala mpona lifuti na Esika ya Kobatela Bana, mpe mokonzi ya esika, moto bapesi mosala mpona mwa ngonga moke to moto amipesi mosala; (2) Moto oyo makambo azali kosala ezali kati ya bobateli to ekengelo ya Bana na Esika ya Kobatela Bana to esika oyo moto azali te mpona kobatela Bana na Esika ya Kobatela Bana.**
- b. Basali ya Kobatela Bana ezali te bato oyo bazali kati ya libota ya Bana nyonso bazali kopesa lisungi ya bobateli to moto oyo aye mpona kobongisa makambo ya ndako lokola kura na Esika ya Kobatela Bana mpe ye akoki te kozala esika moko na Bana oyo Bisika ya Kobatela Bana ezali kobatela.**

12. **Mwana na bamposa ya sipesiale** elingi koloba Mwana oyo:
  - a. Azali na mibu 13 to nse oyo banganga basosoli mpe balobi ete ye azali “Mwana na bobosono” lokola endimbolami na sektio 602 ya Mibeko ya Bato Bazali na Bobosono (20 U.S.C. §1401);
  - b. Akokani mpona lisungi ya liboso kati ya Partie C ya Mibeko ya Bato Bazali na Bibosono (20 U.S.C. §1431, et seq.); akokani kozwa lisungi ezali kati ya sektio 504 ya 1973 Mibeko ya Kozonga Malamu (29 U.S.C. §701);
  - c. Ekokani na ndimbola ya bobosono kati ya Mibeko ya Bibosono ya Amerika ya 1990 (ADA) (42 U.S.C. §12102); to
  - d. Amonani na likama monene ya makambo ya kolongono mpe/to mikakatano ya kokola nsima ya makambo ewuti na mbotama, mpe/to nsima ya likambo esalemaki na bizalelo lekola likama ya, kasi esuki te na, kozanga ndako, monyokoli mpe/to bosundelo, pwazon ya kubele, mpe bankisi liboso ya mbotama to komela masanga ntango ya zemi.
13. **Petola** elingi koloba kolongola mbindo, putulu, mpe mai ya nzoto na kokwaka mpe kosokola na sabuni mpe kopetola na mai.
14. **Kontra ya Bondimi** elingi koloba makomi oyo endimboli ete Esika ya Kobatela Bana esengeli kolanda mibeko epesami mpona kobomba licence.
15. **Mikolo** elingi koloba mikolo ya sanza, kasi elingi koloba likambo mosusu soki elobelami ete ezali yango te.
16. **Departema** elingi koloba Unite ya Kopesa Licence ya Bobateli ya Bana kati na Departema ya Kolongono mpe ya Kosunga Bato mpe ezali na mokumba ya kosala bitalelo mpe kopesa balicence, bongo nde, kasi te soki endimbolami ndenge mosusu kati na mibeko oyo.
17. **Departema ya Solo** elingi koloba makambo ezali kosalema, ezalelo, biloko ya mosala, masolo, to likambo nyonso ezali kosalema mpona bobateli ya bomoto ya nzoto ya Mwana, motema, bisika, mpe bamposa ya mayele ya Bana na Bobateli.
18. **Mitindo ya Ebongiseli ya Nini Kosala** elingi koloba plan ekomami na Departema ya ndenge nini kolandela etalelo to elandelo mpe na kati na yango likambo nini ekoya soki esalemi lokola esengelami te. Ebongiseli ya Plan Nini Kosala oyo elakisi na mozindo nzela ya kolanda, bongwana ekoki kosalema na Esika ya Kobatela Bana mpona kokokana na nyonso mibeko elobi. Ebongiseli ya Plan Nini Kosala esengeli mpe kozala na ngonga oyo Esika ya Kobatela Bana elobi ete ekokokana na nyonso mibeko elobi.
19. **Direkter** elingi koloba moto ya koyeba oyo azali na mokumba ya kolandela mibeko mpe koloba lolenge nini esengeli kotambwisa program.
20. **Disiplini** elingi koloba koteya Bana nini esengelami, nzela, mpe bondimi, mpona komibatela, koyeba kososola makambo, mpe kozala na disiplini ya bomoto.
21. **Emoneli ya Bolukiluki** elingi koloba liloba oyo Mosali ya Elandelo ya Lipanda alobi kati ya bilembeteli oyo ye amoni na nzela ya elandelo na ye mpona kosunga ekateli oyo moto ya kobatela Bana azali na yango, mpona kolobela makambo ya bilembeteli ya, monyokoli to bosundelo ya Bana.
22. **Nzoto ya Bakonzi** elingi koloba moto to bato oyo bazali na mokumba mpe nguyu ya koloba ndenge nini makambo ekosalema na Esika ya Kobatela Bana.

23. **Groupe** elingi koloba Bana oyo balobi ete bakobatelama na Ba(mo)sali ya Kobatela Bana na esika moko to na ndako moko.
24. **Biloko ya Likama Mabe** elingi koloba eloko nyonso (ya biologie, ya chimie, ya radiologie, mpe/to ya misomiso), oyo emonani ete ezali na makoki ya komonisa bato to banyama mabe, to ezalelo, soki ezali pene to soki bato bazali kosalela yango moko .
25. **Mosali ya Lipanda mpona Kolongono** elingi koloba monganga, to mosali ya monganga, lifulume to mokonzi ya balifulume oyo bayebani na makambo ya kobela ya bobateli ya Bana, oyo mpe bazali na licence ya kosala mosala na Etats-Unis
26. **Likama ya Mbalakata** elingi koloba ngonga oyo Esika ya Kobatela Bana ekoki te kolandela mibeko ekomami na basektio oyo, mpe efungoli nzela mpona likama, mabe, to mabe ya Bana mpe ezali naino na likama ya mbalakata to mabe soki likambo ya ebongiseli ya nini kosala ezwami te.
27. **Bobebisi ya Mbalakata** elingi koloba ngonga oyo Esika ya Kobatela Bana ekokani te na moko to mingi ya mibeko ekomami na sektio oyo mpe yango efungoli nzela, to ekoki kofungola nzela mpona, mabe ya monene, kufa ya Bana, to oyo ezali naino likama ya mbalaka to oyo ekoki kofungola nzela mpona mabe ya monene to kufa ya Mwana soki likambo ya ebongiseli ya nini kosala ezwami te.
28. **Aksida moke** elingi koloba likambo oyo esalemi kasi esuki te na kozwa kanda makasi, to kofunda mosali ya Kobatela Bana oyo azali kosala makambo ya mabe, to makambo ya mabe ya kosangisa Bana nzoto, to likambo mosusu esalemi oyo bayebaki te ekosalema, elandelo ya mbongwana na bizaleli, to soki Mwana aponi kofunda monyokoli to bonsundelo ya baboti na ye.
29. **Mwana** elingi koloba Bana oyo bazali na mposo motoba ti basanza 12 ya mbula.
30. **Program ya Bana Bebe/Bana Mike** elingi koloba Esika ya Kobatela Bana oyo ezali na Bana ya mbula ya bamposo 6 ti basanza 36.
31. **Elandelo** elingi koloba lolenge ya kosala bainterview, kokoma bisosolami, mpe kososola nini ezali kosalema mpona kolakisa soki monyokoli mpe/to bosundelo ya Bana mpe/to kobuka ya mibeko ezali kosalema kati na mibeko oyo.
32. **Mokonzi ya Balakisi** elingi koloba moto ya liboso oyo azali na mokumba ya program ya Bana oyo bazali na Esika ya Kobatela Bana. Mokonzi ya Balakisi akoki mpe kosala mosala nsima ya Direkter to akoki mpe kozala Direkter.
33. **Mobateli Andimami na Leta** elingi koloba moto to esika moko oyo leta endimi asala mosala ya Bana.
34. **Licence** elingi koloba bopesi makoki, ata na ngonga mokuse, moke, to na mibeko misusu ya kolandela, to na mobimba, yano epesami na Departema oyo ezali kopesa nzela ya kozala na Esika ya Kobatela Bana.
35. **Makoki ya Licence** elingi koloba motango mpe bambula ya Bana oyo bakoki kozalaa na bisika ya bobateli na ngonga moko lokola ekomami na licence.
36. **Ekangeli** elingi koloba fungola ezali na code to ndenge mosusu mpona kokanga to kobatela bitanda oyo ezali na bankisi, biloko ya kosokola ndako, mpe bankisi misusu ya likama, mikanda ya ntina makasi mpe bapisini.
37. **Konfinema** elingi koloba komikanga, to kobombana kati ya Esika ya Kobatela Bana soki ezali malamuru te kozala libanda ngonga ya likambo ya mbalakata.

38. **Mosali Lapolo Esengelami** elingi koloba moto oyo tribinal elobi akoki kofunda makambo ya monyokoli to bonsundelo ya Mwana.
39. **Suka ya Monene ya Groupe** elingi koloba motango ya Bana oyo bakoki kozala na Mosali ya Bobateli ya Bana, oyo bakoki kozala kati ya kelasi moko, to esika mosusu to na bisika ya kosakana. Suka ya Monene ya Groupe emonani na lolenge ya program mpe motango ya bozalani nini epesami kati ya mibeko.
40. **Nkisi** elingi koloba nkisi oyo monganga ya kolongono apesi na Mwana to bankisi misusu oyo epesami kaka boye.
41. **Mosala na Bisika-Mingi** elingi koloba ete kompani ya Kobatela Bana ezali kokabola licence oyo ezali na bozalani ya bokonzi moko, ekoki kozala na lolenge moko ya kosala mosala, to kobomba biloko to ekoki kozala na bakonzi moko.
42. **Bozalani ya Mai** elingi koloba bisika lekola mbu, etima, liziba, ebale esika ya kobomba mai to esika ya kontimbola mai.
43. **Bobateli ya Mpokwa** elingi koloba lifuti ya kobatela Bana na bangonga ya 12 a.m (minuit) to 6a.m (ya tongo).
44. **Moto ayebi te konager** elingi koloba Mosali ya Kobatela Bana to Mwana oyo ayebi te konager na hauteur ya 25 metele soki azali konager na libumu, hauteur ya 25 metele soki azali konager na mokongo, mpe kobeta mayi mpona minite 1.
45. **Program ya Bobateli ya Lipanda** elingi koloba Esika ya Kobatela Bana oyo ezali kobatela Bana kasi ntango nyonso te mpe ntango mosusu baboti bazali wana; lokola esika ya kobatela Bana oyo ezali na esika ya ski to na bisika ya nzando.
46. **Unite ya Elandelo Libanda ya Ndako (OOH)** elingi koloba unite oyo ezali na mokumba ya kosala balapolo ya elandelo mpona komona makambo ya monyokoli to bosundelo ya Mwana na ba(mo)to ya bobateli to na esika bazali na licence ya mosala na bomoko na 22 M.R.S §§8351-8358.
47. **Moboti** elingi koloka moto aboti to azwi mokumba ya Mwana lokola tata, mama, to moto oyo aboti Mwana wana te. Kati ya mibeko oyo, elingi mpe koloba ete Moboti mpe azali Mobateli.
48. **Ebongiseli ya Nini kosala** elingi koloba makambo ya ebongiseli oyo ekomami na Esika ya Kobatela Bana bomoko na Departema na ngonga ya etalelo to makomi ebongiseli oyo ekomami mpona Esika ya Kobatela Bana mpe epesami na Departema. Ebongiseli ya nini Kosala ekoki kozala kokoma mibeko, lolenge ya kosala makambo, bongwana ya makambo ya Esika ya Kobatela Bana mpona kobongisa bisika nyonso oyo ezali te bomoko na mibeko mpe lisengeli ya kolandela yango. Ebongiseli ya nini Kosala ezali mpe na ngonga epesami ya ntango nini Esika ya Kobatela Bana ekokokana na mibeko esengeli kolanda.
49. **Bisika** elingi koloba bandako nyonso mpe esuki te na, mabele, banzela, to batima nyonso oyo emonani lokola esika oyo Esika ya Kobatela Bana ezali, ata soki ezali esika na bango moko to ya bango moko te, ata ete na esika wana Bana bazali te na nyonso esengeli.
50. **Bana ya Zardin** elingi koloba Bana ya mbula 3 ti 5.

51. **Mokanda ya Makoki ya Mosali** elingi koloba mokanda oyo Departema etindi moto oyo azali kati ya esosolami ya mobimba ya lobi mpe lapolo emoni lolenge ya makoki na ye kasi ata te likambo moko ya mabe to likambo moko ya sekele ya bomoi na ye.
52. **Kobandela Kobuka Mibeko** elingi koloba kobuka mibeko oyo ezali kati ya makoki ya kozwa licence na esika oyo bandimi ezala Esika ya Kobatela Bana.
53. **Nkisi ya Kobikisa** elingi koloba bankisi epesami na monganga mpe ebombelami malamumu mpona lobiko ya Mwana na ngonga ya likama, lekola bik ya epilepsi to bronchodilatateur.
54. **Kopema** elingi koloba kimya na bangonga epesami te. Oyo ekoki kozala bangonga ya kotanga, ya kolala mwa moke to ngonga nyonso ya kimya to kosala makambo ya kimya na Bana ya bambula na mbula
55. **Likama** elingi koloba bokokani ya likambo ya mabe oyo ekoki kosalema na Mwana, mpota, monyokoli mpe/to bosundelo nsima ya makambo mpe/to banzela Mwana aleka na bomoi na ye.
56. **Mwana ya Mbula ya Kelasi** elingi koloba Mwana oyo aza na mibu 5 kasi azali nse ya mibu 13.
57. **Program ya Mbula-ya-kelasi** elingi koloba program oyo ezali kopesama kaka na Bana bazali na mbula ya kokende kelasi. Program ya mbula-ya-kelasi esalemaka liboso to nsima ya kelasi mikolo nyonso mpe ekoki kosalema na bavaccance, to na eleko ya moi makasi soki bakangi lekol, to ngonga nyonso oyo lekol ezali te, mpe mikolo oyo Bana bazali kobima lekol liboso ya nsuka ya ngonga ya lekol.
58. **Mpasi Monene** elingi koloba:
  - a. Mpasi to kobela oyo esengeli kobenga mongana to basali misusu ya kolongono ya nzoto, kasi esuki kaka na wana te, to mpe, lepital mpona likambo ya mbalakata mpe/to kokotisa moto lepital, ata mpe na likambo oyo ezalaki aksida ya transport ya kokende to kowuta Esika ya Kobatela Bana; to
  - b. kobela nyonso ekoki komonana, lokola elimbolami na Departema na <https://www.maine.gov/dhhs/mecdc/infectious-disease/epi/disease-reporting/documents/notifiable-list.pdf>.
59. **Esika ya Kobatama** elingi koloba kotikala kati ya Esika ya Kobatela Bana ntango ya makambo ya mbalakata, soki elakisi ete ezali malamumu te kozala libanda.
60. **Pisini** elingi koloba esika ya libulu oyo ezali libanda ya ndako mpe ezali na mai, mpona bato Banager to kosala makambo misusu ya sport, mpe mozindo na yango eleki bacentimetre ntuku mibale te (24”).
61. **Mwana moke** elingi koloba Mwana ya mbula ya basanza 13 to ya basanza 36.
62. **Nkisi ya Toxic** elingi koloba nkisi nyonso oyo ezali mabe na ezalelo ya esika bato bazali kofanda mpe na kolongono ya bato soki bameli yango, to ekoti nzoto to mposo ya nzoto.
63. **Bobateli ya Likama ya Mokili Mobimba** elingi koloba lolenge nini kolandela makambo ya infection mpona kosalisa makambo ya makila mpe bamayi ya nzoto ya bato lokola ya bato bazali kobela SIDA, HBV mpe bamaladi misusu ya makila.
64. **Balongoli Mibeko** elingi koloba ndingisa epesami na Departema mpona kobongwana mobeko epesami.

65. **Makambo ya mai** elingi koloba kosalela bapisini ya polele, kosopa ya mai, mpe bapisini ezangi esika ya kosakana mpe makambo nyonso misusu esalemaka na pisini lokola lisiba, ebale mpe mbu, kasi te bamesa ya mai na komisopa mai na kosakana.
66. **Moto ya Kolandela Libateli ya Mayi** elingi koloba moto oyo bapesi mokumba ya kolandela Bana oyo bazali kosakana na mayi mpe moto yango azali na mikanda endimami na Departema ete ye aleki na kelasi ya koyeba makambo ya libateli y amayi mpe fomatio ya kosekwisa bato oyo bayebi te konager, mpe ye asali yango kati ya mibu misato eleki.
67. **Pisini ya Libulu** elingi koloba ete mai eleki te ndelo ya 24 metele mpe mozindo na yango eleki 4 diametre te. Pisini oyo esengeli te kozala na nkisi ya kosokola yango mpe esengeli te kozala na mayi oyo esokolami.
68. **Moto ya Kolandela Libateli ya Mai na Pisini ya Plastiki** elingi koloba moto oyo azali mokolo mpe ayebani na makambo ya Lisalisi ya Liboso mpe azali na certificat ya CPR mpe ayebi kozwa mokumba ya Bana na pisini ya plastiki lokola elimbolami awa na likolo.

SEKTIO 2. MIBEKO MPE NZELA YA KOLANDA MPONA KOZWA LICENCE

A. Kozwa Licence

1. Moto moko te akoki kozala na Esika ya Kobatela Bana oyo ezali na Bana mibale to koleka soki Departema epesi ye te licence ya kosala mosala oyo lolenge ekomami na bomoko na 22 MRS §7801(1)(E).
2. Esengeli Esika ya Kobatela Bana ezala na makomi oyo na ndenge ya polele mpona moto nyonso akoka komona yango soki azali na Esika ya Kobatela Bana:
  - a. Licence ya sika oyo Departema epesi;
  - b. Maloba ya nsuka oyo ebimaki na elandelo, oyo elakisi likambo oyo ebuki mibeko;
  - c. Likambo nyonso ya kosala, mpe Ebongiseli ya Nini Kosala to Licence oyo epesami kasi esengeli kolanda mibeko misusu mpona kobomba yango; mpe
  - d. Maloba nyonso oyo ewuti na Departema, kasi esuki te na maloba ya kosala test ya mayi to ya makama misusu ya kubele.
  - e. Departema ekolakisi polele balapolo ya etalelo na siteweb esika moto nyonso na mboka akoki komona yango, ekozala wana mpona bambula misato, na bomoko na 42 CFR §98.33(4).
3. Esika ya Kobatela Bana ekozala na mokumba ya kosala ete bazali kolanda mibeko nyonso Leta epesi mpe bazali na mikanda nyonso mpe bazali kolanda yango.
  - a. Bato ya mosala nyonso mpe bato oyo bayi mpona kosunga mosala na Esika ya Kobatela Bana bazali na mokumba ya kolanda mibeko oyo.
4. Balicence ezali kaka mpona esika oyo epesami. Soki Esika ya Kobatela Bana ekomi na esika mosusu kati ya mboka, esengeli kosenga licence ya sika liboso ya kobanda mosala.
  - a. Licence ekoki te kowuta Esika ya Kobatela Bana moko mpe ekeyi na esika mosusu.
  - b. Soki likama ekoyi, lekola incendie, oyo ebebisi esika ya kofanda mpe bato bakoki lisusu kofanda kuna te, Esika ya Kobatela Bana ekoki kolandela kosunga bato na esika mosusu endimami na Departema, na bomoko na Ebongiseli ya Mbalakata soki likambo ekoyeli mpe na ya Departema ya Maine ya Kolongono mpe ya Kosunga Bato.
  - c. Esengeli mpe Biro ya Komisaire ya Incendieo to Departema ya bato ya koboma Incendie na mboka oyo Esika ya Kobatela Bana ezali bandima esika wana ya sika liboso ya kobanda kosala mosala ya kobatela Bana.
5. Ntango bandako mibale (2) to koleka ezali kosalema lokola moko mpe lokola Esika ya Kobatela Bana na moto kaka moko, esengeli moto wana asenga kaka licence moko oyo ekozala mpona bisika wana nyonso mibale, kasi esengeli te ezala na:
  - a. Bandako yango ezali na batima moko to na mabeke moko, mpe Departema emoni ete soki bapesi lience kaka moko na Esika wana ya Kobatela Bana, kolongono, bolamu na bango mpe bokoli ya Bana ekozali na likama te;
  - b. Esengeli bandako yango nyonso ezala na direkter moko.

6. Ata moko te ya Esika ya Kobatela Bana ekozala na Bana ya motanga eleki oyo esengeli na kati ya licence. Esengeli Bisika ya Kobatela Bana babatela kaka Bana ya bambula oyo esengeli na licence oyo bazali na yango mpe bazala na motango ya basali oyo esengeli mpona mibu ya Bana.
  - a. Bongwana na makambo ya makoki ya mosali ya kozala na Bana to mbula ya Bana ekoki kosalema esengeli te koyebisa Departema, mpe soki ntina emonani, na bondimi ya ekipi ya Komisaire ya Koboma Incendie.
  - b. Bakoki kobongwana licence na komatisa to kokitisa motango ya Bana to kobongwana bambula ya Bana oyo bakoki kozala na bobateli na Esika ya Kobatela Bana.

B. Makoki ya Motyeli Mikanda mpe ya Direkter. Esengeli Motyeli Mikanda mpe Direkter alakisa mposa mpe makoki na ye ya kosala mosala ya kotambwisa Esika ya Kobatela Bana na bososoli ya makasi, bolingo ya kotya liboso bamposa ya Bana mpe mposa ya kolandela mpe kokokana na mibeko mpe lotomo nyonso ezali. Nakosala boye, Departema ekomona makambo nyonso mpe ekososola ntina na yango na makambo Motyeli mikanda alobeli mpe oyo ya Direkter ya Esika ya Kobatela Bana:

1. Makomi ya makambo malamumu ya kolanda mibeko ntango ya kosala mosala mpe kozala na mosala, kasi esuki te na:
  - a. Kokangama na police, kozala na kesi na tribunal to soki bamonaki kobuka mibeko;
  - b. Elandelo ya Misala ya Kobatela Bana to Elandelo ya Departema ya Libanda-ya-ndako
  - c. Kolongola Bana na bobateli ya Motyeli mikanda to na kesi ya Direkter na tribinal;
  - d. Libateli nyonso nsima ya monyokoli to mibeko misusu oyo emoni ete bitumba mpe koswanaswana na ndako ezali to na kati ya libota; mpe/to
  - e. Bilandelo nyonso ya licence oyo esalema wuta kala, balicence oyo ezali na mibeko misusu ya kolanda, kosukisa licence, koboya mikanda ya aplikatio, kofuta mbongo mpe/to kobotola licence ya bobateli ya Bana to bondimi oyo epesami na Motyeli Mikanda to na direkter.
2. Kozala oyo elakisi bososoli ya, mpe kolandela mibeko;
3. Maloba oyo elakisi makoki mpe mposa ya kolandela mibeko mpe mitindo epesami;
4. Maloba nyonso oyo elakisi makoki ya kopesa Mwana bobateli ya malamumu mpe oyo ekokani mpona bokoli na ye;
5. Kozala na boyebi na mosala wana, mpe makoki ya kolandela makambo ya mbongo mpe kotambwisa bato ya mosala na Esika ya Kobatela Bana oyo ezali koluka licence; kozala na boyebi na mosala ya bobateli ya Bana, bokoli ya Bana to nyonso etali makambo ya kosala mosala ya lisungi ya kobatela Mwana.
6. Esengeli motyeli mikanda apesa Departema makoki ya kososola makambo ya bato oyo mpona komona soki bango balandi mibeko epesami, yango esengami mpona bato bazali kosenga licence mpe bato oyo balingi kozwa licence mosusu: soki makambo ya kobuka mibeko ezali mpe maloba ya makoki na bango ya komemaka motuka, mikanda ya tribinal, motango ya bato bamonaki na likama ya kosangisaka nzoto na Bana mike; Misala ya Kobatela Bana, mpe Elandelo ya Libanda ya Ndako.

C. Aplikatio

1. Kotya mikanda mpona kosenga licence moko esengeli esalema na Departema ya Maine ya Kolongono mpe ya Kosunga Bato, na mikanda oyo Departema ezali kopesa, mpe esengeli kofuta talo basengi.
  - a. Esengeli kofuta mbongo mbala moko na Tresor, Leta ya Maine, mpe nsima ya kofuta bokoki te kosenga bazongisa mbongo yango.
  - b. Baplikation oyo eloko moto te esalemi nsima ya kokotisa yango ekobwakama nsima ya mikolo ntuku motoba (60).
  - c. Esengeli kozala na licence liboso ya kobanda mosala na Esika ya Kobatela Bana, soki bongo te motyeli mikanda akozala na Etumbu.
2. Kati ya mikolo ntuku motoba (60) liboso ya mokolo ya nsuka ya licence ya kosala mosala na Esika ya Kobatela Bana, esengeli ete esika ya Kobatela Bana ekotisa mikanda mpona aplikatio ya sika mpe efuta mbongo mpona Departema epesa mokanda esengelami, mpe maloba to makambo nyonso esengeli. Ezali nde mokumba ya Esika ya Kobatela Bana ya kosala ete aplikation ya sika esalemi na ngonga malamumu.
3. Ntango reci ezwami mpe aplikatio mpe makambo ya kolandela kozala elongo moko na mibeko ezali kosalema lolenge ya Mibeko ya Koyangola na Maine mpe mibeko nyonso ezali, nsima nde Departema ekopesa licence ya sikka mpona bambula mibale (2), kasi ekopesa yango te soki emoni ete ezali na makambo elakisi ete esengeli kopima mikanda na aplikatio wana to esengeli kopesa licence kaka mpona mwa ngonga moke to kopesa licence elandani na mibeko misusu.
4. Soki mikanda ekotisami na ngonga malamumu mpona kozwa licence ya sika, licence oyo ezali wana ekoki kotikalala ti mokolo oyo ekateli ya licence ya sika ekopesama, na bomoko na 5 M.R.S §10002.
5. Esengeli Motyeli mikanda asala bafomatium nyonso oyo Departema amoni ete ezali malamumu kolanda lokola elobami na sektio 8 ya mibeko oyo liboso ya kopesa licence.
6. Esendeli Esika ya Kobatela Bana elanda Code ya Libateli ya Bomoi ya Biro ya Komisaire ya Leta ya Incendie, na ya Departema ya Libateli ya Bato.
  - a. Esengeli Departema ezwa makomi ya maloba, ebakisama mpe na maloba ya kati ya mbula ewuti na Biro ya Komisaire ya Incendie to, oyo elobi polele ete Esika ya Kobatela Bana oyo esengeli elandi mintindo nyonso ya *Asociatio ya Code ya Libateli ya Bomoi mpona Bobateli ya Mboka ngonga ya Incendie*.
  - b. Ata licence moko te ekopesama mpona kosala mosala na Esika ya Kobatela Bana soki Esika ya Kobatela Bana eleki te etalelo ya libateli ya incendie, mpe kozala na bisika ya detektio ya incendie lokola esengeli.
  - c. Mobeko mosusu oyo ezali wana mpona kozwa licence ezali ete, Departema ya Libateli ya Bato ya Maine, Biro ya Komisaire ya Koboma Moto, esengeli bamona mpe bandima ete ya solo Esika ya Kobatela Bana elandi mibeko bambula nyonso mibale (2).
  - d. Esengeli ete Esika ya Kobatela Bana ezwa bondimi ya Departema ya Libateli ya Bato ya Maine, Biro ya Komisaire ya Incendie to biro bamoni ekoki kozwa nguya ya mokumba yango, oyo elobi polele bisika oyo Mwana akoki kobatama (nse ya ndako, bachambre kati ya ndako, to deuxieme etage to koleka, mpe nsuka ya Bana oyo bakoki kobatama bisika yango).
  - e. Esengeli kosala etalelo mosusu ya incendie soki babongwani system ya kozwa moto na ndako, soki mpe bongwana ya monene esalemi na ndako, mpe liboso ya kokota bisika ya ndako ya sika. Esika ya Kobatela Bana ezali na mokumba ya koyebisa Departema bongwana nyonso oyo ekosalema mpe

ekopusa kosenga kosala etalelo, esengeli eyebisa yango kati na mikolo 10 liboso bongwana yango esalema.

f. Esengeli Bisika ya Kobatela Bana elanda mpe ezala ntango nyonso na bomoko na bongwana ya mibeko, bosukisi, to makambo misusu oyo ekowuta na Departema ya Libateli ya Bato ya Maine, Biro ya Komisaire ya Incendie to biro bamoni ekoki kozwa mokumba yango na Ebongiseli ya Kobongwana makambo oyo ekolembisa etalelo ya libateli na ngonga oyo epesami.

7. Esengeli Esika ya Kobatela Bana ntango nyonso ezala na mikanda, mpe ekoka ntango nyonso kopesa Departema mikanda soki basengi yango, mikanda oyo elakisi ete Esika ya Kobatela Bana elandi bacode mpe mitindo mpe mibeko nyonso ya leta, mpe esika ya kozala, to bakoki kolakisa mokanda ewuti na leta oyo elakisi ete bondimi esengelami te.

8. Kosenga komatisa motango ya Bana na Esika ya Kobatela Bana mpona elaka motango ekomami na licence esengeli kosenga yango na Departema mpe ezali na talo ya kofuta. Komatisa motango ya Bana na program ekoki kosalema te soki mokanda ekomami te liboso Departema epesa ekateli, mpe Biro ya Komisaire ya Incendie, na mibeko ya mboka, oyo esengelami kolandela.

9. Esengeli Esika ya Kobatela Bana ezala na makomi ya bondimi ya mokolo lopango mpona bisika nyonso bazali kofutela to kosalela mpona kobatela Bana.

D. Mobimba ya Esosolami ya Lobi. Esengeli ete basali ya Kobatela Bana oyo bazali na mbula 18 eleki balanda mibeko esengelami na 10-148 C.M.R Ch. 34 Mibeko ya Kozwa Licence Kati ya Esosolami ya Lobi ya Mobateli ya Bana.

1. Ntango makambo oyo emonami elakisi ete ezali bomoko te na makambo oyo emonani na mikanda ya aplikatio, to mikanda ezali na bakonzi to na esika ya kobomba makambo ya esosolami ya lobi ya bato batye mikanda to soki bapimi motyeli mikanda licence mpona ete ye aboyi kosala esosolami ya lobi to soki alobi lokuta na mikanda apesi mpona esosolamii ya lobi, Motyeli mikanda wana akozwa licence te.

2. Ata moko te ya Esika ya Kobatela Bana ekopesa mosala na Mosali ya Kobatela Bana oyo azali na mbula koleka 18 soki ye akoki te kopesa Mokanda ya Makoki ya Kopesa Lisungi oyo elakisi ete Mosali ya Kobatela Bana akokani na mosala wana, mpe Esika ya Kobatela Bana ekoki te kondima moto nyonso oyo azangi makoki azala pene ya Mwana azali na Esika ya Kobatela Bana kati na Mibeko oyo.

E. Lolenge mpe mitindo ya licence. Esengeli ete Lolenge mpe mitindo ya licence ya Esika ya Kobatela Bana oyo epesami na Departema elandana na makambo epesami na mibeko oyo.

1. Licence ya mwa ngonga mokuse ekopesama na Departema na motyeli mikanda oyo alandi mitindo nyonso, na bomoko na 22 MRS §7802(A):

a. Naino azala na Esika ya Kobatela Bana te na Maine, to akomi kofanda esika mosusu, to akangi program mpe azali kofungola mosusu;

b. Alandeli mibeko mpe bayange biyangeli nyonso mpona kozala na licence; mpe

c. Alakisi makoki ya kolandela mibeko mpe mitindo nyonso ya kati ya licence.

2. Makomi ya Licence ya mwa ngonga mokuse epesami mpona basanza misato (3) kasi koleka te basanza zomi na mibale 12.

3. Departema ekopesa motyeli mikanda licence ya mobimba soki alandi mibeko oyo epesami, na bomoko na 22 MRS §7802 (1)(B).

4. Bakopesa licence ya mobimba mpona bambula mibale (2), na bomoko na 22 MRS §7802 (2)(B)(5).
5. Mpona licence oyo ezali na mibeko misusu esengeli kolanda, Departema ekopesa yango ntango bakomona ete Esika ya Kobatela Bana ekoki te kolandela mibeko mpe mitindo nyonso oyo esengeli. Esengeli ete licence oyo ezali na mibeko misusu esalema mpe mokolo na yango ya nsuka ezala na bomoko na 22 MRS §7802(1)(C).
6. Bakopesa licence oyo ezali na mibeko misusu ya kolanda mpona basanza zomi na mibale (12), to ngonga oyo etikali na licence ya mobimba, Departema moto ekomona nzela nini kozwa kati ya kososola makambo ya kobuka mibeko kati ya Ebongiseli ya Nini Kosala, na bomoko na 22 MRS §7802(2)(C).
7. Soki Esika ya Kobatela Bana oyo ezali na licence elingi kolongola esika ezali mpe ekende esika mosusu, esengeli Esika ya Kobatela Bana wana ekotisa lisusu mikanda mpona kozwa licence ya sika na esika ya sika bakozala. Departema ekoki kopesa licence ya mwa ngonga mokuse, na bomoko na 22 MRS §8301-A(6), ntango:
  - a. Bolandi mibeki nyonso esengelami, ata soki etalelo esalemi te to makambo misusu oyo esengeli biro ya leta esala to babiro misusu basala lokola elobelami awa na mitindo; mpe
  - b. Motyeli mikanda afandi malamumu mpe alandeli ngonga ya kosala makambo lekola esengelami mpe ebebisi ngona ya babiro misusu ya leta te ata ete soki basali eloko te.
8. Bakopesa licence ya mwa ngonga mokuse kasi ekoleka te basanza motoba.

F. Administratio.

1. Esengeli kompani eyeba bankombo mpe bisika wapi bato ya mosala bazali kofanda to badirektor mpe bato misusu oyo bazali na bankombo na litambwisi ya kompani, esengeli kozala na mikanda ya mibeko ya lolenge kompani ezali mpe ndege nini kotambwisi kompani to mikanda misusu oyo esengeli na leta mpona kopesa bomoto ya kompani.
2. Assurance.
  - a. Esengeli Esika ya Kobatela Bana ezala mwa na \$100,000 oyo moto nyonso apesi, \$300,000 mpona likambo nyonso; mpe mwa \$5,000 soki esika bazali ezwi mikakatano.
  - b. Esengeli kozala na certificat ya insurance liboso ya kozwa licence.
3. Esengeli ete Esika ya Kobatela Bana ezala na mikanda ya mibeko ya kolanda na bisika ya ndako mpe ekabola yango na moto nyonso soki basengi yango.
4. Esengeli Esika ya Kobatela Bana endima ete Baboti/babateli ya Mwana bakoka koyaka komona Mwana ntango nyonso soki balingi, mpe balanda program ntango nyonso Mwana azali wana mpe bango mpe bakoki kokota kosala makambo ya program na Bana soki balingi.
  - a. Esengeli ete Esika ya Kobatela Bana eyebisa baboti/babateli ya Mwana makambo etali Mwana ntango na ntango mpona kosolola makambo ya mbula mpe bokoli ya Mwana.
  - b. Esika ya Kobatela Bana ekopesa baboti/babateli ya Mwana toli liboso ya kobimisa Mwana na bisika ye azali mpe esengeli baboti/babateli bandima soki Mwana akoki kobima libanda ya bisika azali.

s. . Lapolo ya Liwa ya Mwana mpe Likama ya monene.

7. Esengeli ete Esika ya Kobatela Bana ezala na bomoko na Mibeko ya Amerik ya Bibosono ya 1990, Pub. L. No. 101-336, 104 Stat. 328 (1990). Kozala bomoko na mibeko ya ADA ezali kasi esuki te na:
  - a. Esika ya Kobatela Bana ekoki te kosenga ba(mo)boti/ba(mo)bateli ya Bana oyo bazali na mikakatano ya bibosono ya nzoto mpe/to ya mutu to ya motema bapesa bango mikanda ya nini Mwana azali kobela, kasi Esika ya Kobatela Bana ekoki kotuna mituna oyo ekosunga bobokoli ya Bana nyonso, mpona kosala ete program ekende malamamu.
  - b. Esengeli Esika ya Kobatela Bana esala ete Basali ya Kobatela Bana nyonso bazwi fomatio ya malamamu mpe/to bazali na boyebi na mosala ya kokokisa bamposa ya Bana nyonso oyo bazali kati na mokumba na bango lokola esengeli.
8. Soki leta elobi te, esengeli te kobimisa maloba ya nkuku to mikanda oyo moboti to mobateli ya Mwana akomi makambo ya sekele oyo esengeli te bato bayeba. Kobuka mibeko oyo ekosenga kofuta mbongo lokola elobelami na 22 M.R.S. §7702-A. Mikanda to maloba ya nkuku ezali nde:
  - a. Mikanda nyonso ya Mwana.
  - b. Mikanda nyonso ya basali.
  - c. Mikanda mpe maloba nyonso, oyo elobi polele to na sekele masakoli ya kofunda makambo ya monyokoli mpe/to bosundelo ya Mwana, mpe/to kobuka mibeko ya licence, na bomoko na 22 M.R.S §7703(2)(G).
  - d. Kobimisa maloba to mikanda ya Bana oyo bazali na bobateli (to oyo bazalaka na bobateli) ekoki kosalema kaka soki mobateli ya Mwana apesi makomi ya bondimi, kasi te soki mibeko elobi ndenge mosusu, mpe esengeli kokabola yango na Departema mpe babiro ya kolandela Bana oyo bazali na licence na 22 M.R.S Mokapo 1671, ntango esengeli.
  - e. Esengeli kopesa mikanda ya basali na Departema soki basengi yango, na bomoko na 22 M.R.S Mokapo 1661.
9. Esengeli Esika ya Kobatela Bana ezala na buku ya Basali oyo Bazali na Mosala ya Kobatela Bana mpe buku yango esengeli ezala na makambo oyo:
  - a. Mibeko mpe ndenge nini kosalisa yango. Yango esengeli ezala na, ya liboso, mibeko ya makambo oyo:
    - i. Kosalaka lapolo esengelami,
    - ii. Litambwisi ya Mwana,
    - iii. Kobela ya Mwana,
    - iv. Nini kosala soki incendie ezali,
    - v. Nini kosala soki likambo ya mbalakata ekoyi,

- vi.** Makoki ya basali mpe bafomatio nini bazwaki,
  - vii.** Ekengelo ya basali/basungi basali,
  - viii.** Kofunda bobuki ya mibeko ya licence,
  - ix.** Bilenge ya kozala bomoko na Bana oyo bazali na bibosono,
  - x.** Mibeko ya kolala malamumu,
  - xi.** Lapolo ya koloba likama monene ya mabe to ya liwa,
  - xii.** Kosukisa to kopekisa makambo,
  - xiii.** Kolimbola mpona Bato oyo Balobaka Anglais te,
  - xiv.** Kobimisa Bana, mpe
  - xv.** Transport ya Bana (soki esengelami).
- 10.** Esengeli kozala na makomi ya mibeko elakisi ndenge nini kolandela makambo ya monyokoli to bosundelo ya Mwana lolenge moko na oyo leta ya Maine esengi. Makomi ya mibeko oyo elakisi ete kasi esuki te na oyo:
- a.** Ndenge nini kofunda na ndenge ya kati makambo ya monyokoli to bosundelo;
  - b.** Makambo oyo esengi bondimi to maloba ya mokolo esika, direkter, to moto mosusu bapesi nguya ya mokumba wana;
  - c.** Maloba ete esengeli kofunda nyonso ya makambo ya monyokoli mpe/to ya bosundelo esengeli kolobela yango noki na mokolo esika, na direkter, to moto mosusu bapesi nguya ya mokumba wana;
  - d.** Lisengeli ete soki emonani lokola makambo ya monyokoli to bosundelo ya Mwana ezali kosalema esengeli nde kobenga noki Limeroy Kokoma Mbeba ya Libateli ya Bana;
  - e.** Maloba ya nani esengeli abenga Limeroy Kokoma Mbeba ya Libateli ya Bana;
  - f.** Lolenge nini ya koyebisa bato ya ntina ya likambo ete balobelaki likambo ya monyokoli mpe bosundelo ya Mwana na Makomi ya Libateli ya Bana.
  - g.** Balapolo nyonso ya makambo ya likama, lisusu mpe na: maloba ya nini bakanisi elekanaki kati na likamba wana, mokolo oyo babengaki Makomi ya Libateli ya Bana, bayebisaki bato nani, mpe soki bayebisaki moboti/mobateli; mpe
  - h.** Koyebisa baboti, nini esengeli koyebisa baboti/babateli nsima ya kobenga Makomi ya Libateli ya Bana.
- 11.** Esengeli ete Esika ya Kobatela Bana ekoma mibeko ya kolandela soki makambo ya monyokoli to bosundelo ya Mwana emonani to emonani lokola Mosali ya Kobatela Bana na Esika ya Kobatela Bana moto azali kosala makambo wana ya mabe. Makomi ya mibeko esengeli ezali kasi esuka te na oyo:
- a.** Ndenge nini kobatela Mwana na makambo wana na makambo ya mabe;

- b.** Mokumba nini kopesa moto ntango Departema ezali kosala elandelo mpona kososola soki ezali solo to soki ezali ya solo te;
  - c.** Kosukisa mosala ya moto;
  - d.** Lisengeli ya kofunda soki emonani lokola makambo ya monyokoli mpe bosundelo ya Mwana ezali kosalema na esika nyonso endimami kati na mibeko ya leta; mpe
  - e.** Koyebisa baboti.
- 12.** Ezali mokumba ya Esika ya Kobatela Bana kolandela ete balandi mibeko nyonso. Yango ezali nde:
  - a.** Mokumba ya kozale mpe kobomba ndelo malamau ya mbongo;
  - b.** Kozala na makoki ya kotambwisa Esika ya Kobatela Bana to koyamba bato na mosala oyo bayebani malamau na program yango; mpe
  - c.** Esengeli Esika ya Kobatela Bana elanda mibeko mpe mitindo nyonso ya leta na makambo ya kotambwisa Esika ya Kobatela Bana na Maine.
- 13.** Esengeli Esika ya Kobatela Bana ezala na mokumba ya kotambwisa mosala na lolenge mibeko esengi.
  - a.** Soki direkter azali te na Esika ya Kobatela Bana ekoki kosalema ete Mosali ya Kobatela Bana alata nguya mpe mokumba ya kotambwisa esika mpe kosala ete elanda mibeko nyonso esengeli.
  - b.** Esika oyo ezali na licence mpona Bana 13-20 esengeli ezala ata na Mokonzi ya Balakisi moko mpe ye akoki mpe kozala direkter. Bassistant bakoki kosunga mpona kotondisa ratio.
  - c.** Esika oyo ezali na Bana eleki 21 esengeli ezala na Mokonzi ya Balakisi moko mpona groupe na groupe ya Bana. Bassistant bakoki kosunga mpona kotondisa ratio.
  - d.** Soki direkter azali te na esika oyo ezali na licence mpona Bana 50 to koleka, Mosali ya Kobatela Bana oyo azali na makoki ya kozala direkter/mokonzi ya Balakisi akoki kozwa mokumba ya kotambwisa esika mpe kosala ete elanda mibeko esengelami.
- 14.** Esengeli manaka ezala ya makambo nini kosala mokolo na mokolo. Esengeli manaka yango ezali na oyo, na bomoko na bazheure ya mosala:
  - a.** Ngonga ya kolia/mizguel;
  - b.** Ngonga ya kolala, kopema, to kozala swi; mpe
  - c.** Ngonga ya kozala kati ya ndako to libanda mpona kosakana lolenge ekokani na bamposa ya kokola ya Bana.
  - d.** Soki esengelami, esengeli kobongwana manaka mpona kokokisa bamposa ya Mwana na Mwana.
- 15.** Esengeli Esika ya Kobatela Bana elandela System ya Maine ya Kopesa Bapoint ya Bokoli.

- 16. Lisengeli ya Kopekisa Bamaladi ya Kotangolama.** Kaka mpona Zardin ya Bana, esengeli monganga to lifulume bambula nyonso 2 ya kozala na licence, moto ya litambwisi mpe bato misusu ya mosala na Zardin ya Bana bazala ata te na moko te ya Bamaladi ya Kotangolama, na bomoko na 22 M.R.S.§8402. Yango nde esengeli kati na makoki ya kobomba licence ya Zardin ya Bana, mpe esengeli Bazardin ya Bana bazala na mikanda elakisi ete bango bazali kolanda mibeko ya motindo oyo.

G. Kobongwana licence. Esengeli kokotisa aplikatio mpona kosenga esosolami ya licence soki:

1. Esika ya Kobatela Bana elingi komatisa motango na bango, kati na motango ezali mpe epesami na Biro ya Leta ya Incendie;
2. Soki Direkter ya Esika ya Kobatela Bana ekomi moto mosusu; to
3. Esika ya Kobatela Bana esengi bondimi mpona kotonga, esika mosusu ya kosalisa, to esengeli kotya system mosusu ya kopesa molunge.

H. Bolongoli Mibeko

1. **Kosenga Bolongoli Mibeko.** Departema ekoki, soki Esika ya Kobatela Bana esengi na makomi to motyeli mikanda asengi, ekoki kolongola mibeko to kobongwana mibeko oyo ezali etinda ya Maine to ya leta te. Esengeli Esika ya Kobatela Bana to motyeli mikanda na bilemteli ya solo, alakisa polele ntango Departema akosenga soki bazali na boyebi makasi ya lolenge ya kosala makambo na Esika ya Kobatela Bana to lolenge ya kosala makambo misusu mpona elandelama na mibeko esengeli ata soki balongoli mibeko to bambongwani yango. Esengeli ete aplikatio mpona kolongola mibeko to kobongwana yango ezala na:
  - a. Lisakoli ya kosenga bolongoli mibeko to mbongwana;
  - b. Maloba ya koyebisa polele ntina nini oyo esengelami ekoki kokokana te mpe ntina nini bolongoli mibeko to bongwana esengelami; mpe
  - c. Ndimbola ya lolenge nini makambo ekosalema mpona elandelama na oyo bolongoli talo esengaki to mbongwana esengaki.
2. **Kondima to Koboya Kolongola Mibeko.** Departema ekondima to ekoboya kolongola mibeko, ekolobela ekateli yango na makomi, kati ya bamposo minei ya kosenga kolongola mibeko. Makomi ya ekateli oyo Departema akozwa ekondimbola ntina nini likambo oyo basengaki kolongola mibeko baboyaki to bandimaki yango. Soki bandimi, kolongola mibeko wana ekozala kaka ti nsuka ya licence, mpe bakoki kopusa ngonga kaka soki bamoni ekozala bolamu mpona Ba(mwa)na.

SEKTIO 3. TALO

A. Talo.

1. Esengeli kofuta talo elongo moko na aplikatio ya licence, lokola esengelami na Departema.
2. Bakoki te kozongisa talo oyo efutami mpona licence.
3. Bakotya talo ya aplikatio ya licence mpe ya kozwa licence mosusu na lapolo ya esosolami ya batalo ya Departema mpona kopesaka licence. Batalo ekoki te koleka talo ya kozwa licence.
4. Soki bokoki kokotisa aplikatio na ngonga malamuru te yango nde licence ekosila.

B. Batalo ya bisika bazali na Bana 3-12.

1. Talo ya aplikatio ya licence ya mwa ngonga ezali \$120.00.
2. Talo ya aplikatio ya licence ya mobimba ezali \$240.00.

C. Batalo ya bisika bazali na Bana 13 to koleka.

1. Talo ya aplikatio ya licence ya mwa ngonga ezali \$120.00.
2. Talo ya aplikatio ya licence ya mobimba ezali \$240.00.

D. Talo ya Bazardin ya Bana Talo ya Aplikatio mpona licence ya mwa ngonga, ngonga mokuse, to kosenga licence mosusu, to licence ya mobimba mpona Zardin ya Bana ezali \$10.00.

SEKTIO 4. BITALELO MPE BILANDELI

- A. Bitalelo.** Ntango mosusu Departema ekoyaka kosala etalelo kasi ekopesa liyebisi te. Departema ekoki koyaka kosala etalelo mbala mingi soki emoni ete ezali ntina. Etalelo ya ntango nyonso esalemaka na bangonga oyo:
1. Ngonga ya aplikatio;
  2. Bambula nyonso, nsima ya mokolo ya kozwa licence;
  3. Ntango Esika ya Kobatela Bana esengi komatisa motango ya Bana, soki bazali kokende esika mosusu, soki bakomi na bakonzi misusu ya litambwisi, soki program ekomi mosusu, soki bazali na baplante to bakomi ya kopesa misala misusu mpe;
  4. Mpona kosala etalelo ya komona soki kobuka mibeko esalemi to soki monyokoli mpe/to bosundelo ezali.
  5. Mpona bobateli ya ntango nyonso na ntongo, mpe komonela Ebongiseli ya Nini Kosala to Ebongiseli ya Plan Nini Kosala mpona komona ete bisika ya kolendis balendis yango.
- B. Lotomo ya kokota**
1. Departema akoki kokota na Bisika nyonso ya Kobatela Bana oyo epesi licence na ngonga oyo emoni ezali malamumu, na bomoko na 22 MRS §7804.
  2. Departema ekoki kokota bisika ya Esika ya Kobatela Bana oyo moto afundi ete ezali kosala mosala kasi bazali na licente te, bakoki kokota kaka soki mokolo ya esika wana to moto oyo bapesi nguya ya litambwisi andimi, na bomoko na 22 MRS §7702-B(7), to bakoki mpe kokota na mokanda ya bolukiluki oyo epesami Tribinal ya Engumba mpona kosala etalelo, lokola elobami awa na nse, 22 M.R.S. §7804.
    - a. Departema na mosali moko oyo azali kosala mosala na Departema bakoki kokota na bisika ya Esika ya Kobatela Bana soki bazali na mokanda elobi ete bakoki kokotela mpona kosala etalelo soki mokanda yango epesami na Mitindo ya Kolanda Mibeko ya Maine 80E na Tribinal ya Engumba na ngonga malamumu, soki bazali na yango bazali na makoki ya kosala etalelo ya babuku, bacompte, mikanda, makomi mpe mikanda misusu nyonso oyo esengeli mpona kolakisa ete balandi mibeko esengelami na sektio oyo. Na bomoko na Mitindo ya Kolanda Mibeko ya Maine, Mibeko ya 80E ya lotomo ya Departema ya makoki mpona etalelo, ekoki kosalema mpe na bisika nyonso to mikanda nyonso ya bato, ya kompani, ya bato misusu ya kompani to nyonso oyo Departema emoni ete emonani lokola bazali kosala mosala kasi bazali na licence te.
    - b. Mokolo esika to moto oyo azali na Mwana kasi azali na licence ya Esika ya Kobatela Bana te akoki kosukisa to kobebisa makambo ya misala ya kobatela Bana oyo Departema ebongisi.
- C. Biloko ya etalelo.** Mpona komona kozala bomoko na mibeko oyo, esengeli Esika ya Kobatela Bana endima kolakisa mikanda nyonso mpe bisika nyonso ya ndako oyo Bana bazali.
1. Departema ekoki kosenga kosolola na Bana, baboti, mpe Basali ya Kobatela Bana ntango bazali kosala etalelo.
  2. Departema ekoki kokanga bilili ya bisika nyonso ya ndako to kokoma makomi na mikanda. Departema ekopesa Esika ya Kobatela Bana bakopi ya bafoto oyo bazwi.

- D. Lapolo ya Etalelo.** Departema ekokoma na lapolo makambo nyonso ya kobuka mibeko na ngonga ya etalelo mpe ekokoma makambo nyonso ya kobuka mibeko oyo bazali komona ntango bazali kosala etalelo. Esika ya Kobatela Bana ekoki komibongisa na mibeko nini babuki ngonga ya etalelo. Makambo nyonso ya kobuka mibeko na esika ekomama na lapolo ya etalelo. Esengeli esika ya Kobatela Bana elongo moko na Departema bayokana na Ebongiseli ya Nini Kosala, esengeli ezaai na manaka mpona komibongwana na mibeko, mpona makambo ya kobuka mibeko oyo bakoki te kobongisa ngonga ya etalelo.
1. Soki Ebongiseli ekoki te kosalema ngonga ya etalelo, esengeli ete Ebongiseli ya Nini Kosala ezala na Esika ya Kobatela Bana mpe na Departema kati na mikolo mitano nsima ya etalelo.
  2. Esengeli etalelo elakisa ete Esika ya Kobatela Bana ezali na makomi ya Ebongiseli ya Nini Kosala.
- E. Ebongiseli ya Nini Kosala.** Nsima ya etalelo to elandelo, Departema ekoki kopesa Ebongiseli ya Nini Kosala mpona kokanana na mibeko esengeli.
1. Ebongiseli ya Nini Kosala ekolakisa mibeko oyo esengeli Esika ya Kobatela Bana ekokanan na yango mpe ekolobela likambo nini esengeli kosala mpona kokanana na mibeko wana, mpe na ngonga nini esengeli kosala yango.
  2. Kozanga kokokana na mitindo epesami na Ebongiseli ya Nini Kosala ekoki kotya esika na mbeba, okoki kobunga licence na yo lolenge elobami na Sektio 21 ya mibeko oyo.
- F. Bilandelo.** Departema ekoya soki moto abengi bango mpe alobi ete ye akanisi kobuka mo(mi)beko ezali kosalema to monyokoli mpe bosundelo ya Bana ezali kosalema.
1. Esengeli Esika ya Kobatela Bana emipesa polele mpona kosala elandelo ya soki makambo ya monyokoli mpe ya bosundelo ezali, na bomoko na 22 MRS Ch. 1674 Komipesa polele ezali kasi esuki te na:
    - a. Mokolo esika to direkter ya Esika ya Kobatela Bana akoki te kosukisa Departema soki balingi kosolola na Basali ya Kobatela Bana.
    - b. Esengeli kotika bango mpe basolola na Bana, ata soki baboti na bango bandimi to bandimi te, na bomoko na 22 MRS Ch. 1674;
    - c. Kopesa mikanda ya makambo etali Bana soki Departema esengi yango;
    - d. Kopesa makoki ya komona mikanda ya Bana nyonso;
    - e. Kofungola esika ya kozwa mpe komona mikanda nyonso ya Basali ya Kobatela Bana oyo bazalaki kosala wuta kala mpe oyo bazali na mosala mikolo oyo mpe bakarte na bango ya ngonga ya mosala mpe lifuti bazali kozwa soki Departema basengi yango;
    - f. Fungola nzela ya kozwa mpe komona balapolo nyonso ya aksida to ya makambo ya likama; mpe
    - g. Kopesa nzela ya komona bisika nyonso ya Esika ya Kobatela Bana, mpe bisika oyo ezali te mpona bobateli ya Bana.
  2. Esengeli te Esika ya Kobatela Bana ebomba makambo ya mabe oyo balingami na ye ya mosala basali. Soki nsima ya elandelo oyo esalemi mpona ete moto akanisi ete kobuka mibeko ezali kosalema, bamoni ete ya solo kobuka mibeko ezali kosalema bakopesa Esika ya Kobatela Bana makomi ya nini bamoni.

SEKTIO 5. GESTIO MPE EBOMBELO YA MIKANDA

A. **Gestio ya Mikanda.** Esengeli bisika balanda mitindo oyo:

1. Esengeli Esika ya Kobatela Bana ezala na mokanda moko na moko ya Basali ya Kobatela Bana mpe ya Bana bazali kobatela. Esengeli mikanda oyo ezala na Esika ya Kobatela Bana mpona mwa bambula misato nsima ya kolongwa ya Mwana na esika wana to soki Mosali ya Kobatela Bana alongoli na mosala. Esengeli mikanda ya Bana mpe ya Basali ezala wana soki Departema esengi yango mpona etalelo.
2. Motango nyonso ya prezence lokola mikolo, mbula, ebandeli mpe ngonga ya nsuka ya kozala wana na mikolo ya prezence mpona group ya Bana nyonso. Esengeli motanga ezala wana mpona etalelo soki Departema esengi yango mpe esengeli kozala na yango mpona mwa bambula misato.
3. Esengeli Esika ya Kobatela Bana ekoma ngonga nini mosala esalemi mpe kopema ezali ngonga nini mpona B asali nyonso ya Kobatela Bana na bangonga oyo bazali te na makoki ya bobateli mpe esengeli te kotanga bango kati ya ratio ya Mwana na Mosali. Esengeli makomi oyo ezala wana mpona etalelo ya Departema mpe babomba yango mpona bambula misato.
4. Esengeli Esika ya Kobatela Bana ezala na mikanda misusu oyo elobeli makambo ya monyokoli mpe/to bosundelo ya Mwana na bomoko na 22 MRS §4011-A.
5. Mikanda ya makomi ya makambo ya bafomatio ya incendie ya bambula nyonso misato esengeli ezala wana mpona etalelo soki Departema esengi yango; Departema ya Libateli ya Bato, Biro ya Komisaire ya Incendie, mpe bakonzi ya kolandela incendie na engumba.
6. Esengeli Esika ya Kobatela Bana ezala na makomi ya mpe elandela mibeko ya litambwisi ya mosala mpe ya kobomba biloko, oyo esengeli ezali na nzela oyo Babateli Bandimami na Leta bakoki komona mikanda ya Mwana.
7. Esengeli Bisika ya Kobatela Bana ezala esika ya petola, makomi ezala lolenge bato bakoki kotanga yango malamumpe na ndenge ya polele.
8. Mikanda ya vaccin ya barabbins mpona banyama nyonso na bisika wana.
9. Bisika ya Kobatela Bana oyo bazali kopesa natation mpe kosakana mosusu esengeli bazala na mikanda ya nini bazali kopesa, mikolo, ngonga mpe na fomatio ya mibeko ya libateli ya mbalakata lokola esengelami na Sektio 15 ya mibeko oyo.

B. **Lokuna na mikanda.** Makambo ya lokuta na mikanda ezali mbeba ya Klass D kati ya 17-A MRS §453 mpe esengeli etumbu oyo ekoki kowuta na Departema.

C. **Etalelo ya mikanda.** Esengeli mikanda epesama polele soki Departema esengi yango, bondimi ya Mwana mpe ya mobateli andimami na leta ezali ntina te.

1. Kaka Basali ya Kobatela Bana oyo bandimami bakoki komona mikanda ya kompani, soki esengeli.
2. Ntango ya mosala, esengeli Basali ya Kobatela Bana nyonso na esika bazali basala bakoka kozwa mpe komona mikanda esengeli mpona mosala ya kati to ya libanda.

D. **Mikanda ya Bana.** Esengeli mikanda ya Bana ebombama na esika moko mpe kaka Basali ya Kobatela Bana oyo bazali na ndingisa ya komona yango moto bakoka komona yango ntango esengeli. Esengeli bambula nyonso kotala lisusu mikanda ya kompani mpona kososola ete elandi nyonso esengeli.

1. Esengeli kokoma makambo ya Mwana na ngonga oyo azali bazali kotya ye nkombo mpe kobomba yango kati na mikanda ya Mwana na Mwana (mpe libota) na Esika ya Kobatela Bana mpe esengeli yango ezala na:
  - a. Nkombo, mbotama, adresi ya ndako mpe adresi ya koyamba mikanda ya Mwana;
  - b. Nkombo, adresi ya ndako, adresi ya koyamba mikanda mpe limero ya telefone ya ba(mo)boti to mo(ba)bateli;
  - c. Esika oyo ba(mo)boti azali kosala mosala to ba(mo)bateli, soki bazali na mosala;
  - d. Limero ya telefone ya esika ba(mo)boti to ya ba(mo)bateli;
  - e. Lolenge ya kosolola na ba(mo)boti to ba(mo)bateli ntango Mwana azali na bobateli;
  - f. Nkombo mpe limero ya telefone ya moto oyo azali moboti to mobateli te kasi akoki kobenga ba(mo)boti soki likambo ya mbalakata ekoyi.
  - g. Kopi ya kontra ya lifuti na ba(mo)boti to ba(mo)bateli;
  - h. Mikolo ya kokota program mpe mokolo ya nsuka;
  - i. Makomi ya bavaccin oyo Mwana nyonso kati na program azali na yango, mpe libota mpe Bana ya basali ya Kobatela Bana oyo bazali na program mpona mikolo mibale to koleka na sanza moko;
  - j. Bankombo mpe balimero ya telefone ya monganga ya Bana mpe monganga ya mino mpona libota. Soki monganga ya libota to ya mino azali te, esengeli kokoma yango na mikanda ya Mwana;
  - k. Kotya elembo mpona kopesa bankisi, soki;
  - l. Kotya elembo mpona kozwa bankisi ya lisalisi ya mbalakata;
  - m. Bankombo ya bato oyo bakoki kolongola Mwana na bisika ya bobateli lokola ba(mo)boti to ba(mo)bateli;
  - n. Makomi ya makama nyonso esalemaki na mokolo, mpe makama ya minene, aksida, mpe makama ya mbalakata mpe esengeli makomi elakisa ngonga mpe mokolo nini bayebisaki Moboti to Mobateli. Esengeli elembo ya Moboti to Mobateli andimami na Leta ezala na makomi ya likama kati ya bazheure 48 kasi eleka te.
  - o. Makomi ya makambo nini ebongwani na ndenge Mwana azali mpe/to bopeto ya koya, to bongwana ya bizaleli (lokola: kolinga bitumba mingi, kofanda mosika ya bato, koluka kosala makambo ya kosangisa nzoto, mpe/to kosilika mingi) mpe makambo misusu ya kolongono ya nzoto, soki eyebani;
  - p. Ballergi mpe mikakatano misusu ya kolongono, lokola mpe bamposa ya ebongiseli ya ntina ya kolongono,
  - q. Mikanda nyonso ya ntina oyo elobeli makambo ya kolongono (lokola, kolala lolenge mosusu to kosalisaka te mafuta ya komibatela mpona moyi), soki esengelami;
  - r. Elembo ya bondimi ya moboti to mobateli oyo ezali kolakisa ete bazwaki buku ya program mpe batangaki yango;
  - s. Elembo ya bondimi ya kosalisa ndenge balingi bafoto oyo bakozwa na esika wana soki Mwana azali na kati ya bafoto wana, kotya na barezo socio, to mikanda ya kosala publicite.

- t. Mokanda ya mbondimi ya baboti ya Bana ezala na elembo liboso Mwana akota na makambo lokola ya konager, komata punda to kosakana na trampoline. Esengeli bondimi yango ezala oyo ezwami na mwa mikolo kasi kala mingi te, mpe elobeli esika mpe lolenge ya nini ekosalema:
  - u. Mokanda ya bondimi ya moboti/mobateli mpona kotya Mwana mafuta ya komibatela na moyi;
  - v. Mokanda ya elembo ya bondimi ya kopesa Mwana transport, soki esengeli; mpe
  - w. Mokanda ya elembo ya bondimi ya kobimisa Mwana libanda ya bisika ya bobateli.
2. Esengeli Bisika ya Kobatela Mwana ekoma ntina nini bazali kosenga makambo basengi mpona Mwana soki likambo basengi ezali te na mikanda ya Mwana.

E. Mikanda ya bomoto. Esengeli kozala na mikanda ya bomoto mpona Basali nyonso ya Kobatela Bana.

- 1. Ntango nyonso esengeli kobomba mikanda yango na esika ya nkuku mpe esengeli kaka Basali ya Kobatela Bana oyo bazwi bondimi ya komona yango moto bakoka kosalisa yango.
- 2. Esengeli mikanda ya bomoto ezala na:
  - a. Nkombo, balabala ya esika bazali kofanda mpe adresi ya wapi balingi koyamba mikanda, mbotama mpe limero na bango ya telefone;
  - b. Mikanda ya bafomatiao bazali na yango,
  - c. Mokolo mosala ebandaki mpe mokolo nini mosala ya Mosali ya Kobatela Bana ekosuka. Ntina nini bakataki ye mosala mpe esengeli mikanda oyo ezala wana mpona mwa mbula moko;
  - d. Elembo na masakoli mpe makomi ya mokolo oyo elakisi ete Basali ya Kobatela Bana batangi mibeko ya kozala na licence mpe basosoli yango malamumu;
  - e. Elembo na masakoli mpe makomi ya mokolo oyo elakisi ete Basali ya Kobatela Bana batangi mibeko ya program mpona basali, mpe buku ya Moboti mpe basosoli yango malamumu;
  - f. Mikanda elakisi elandeli ya etumbu;
  - g. Mikanda ya Departema elakisi esolami ya lobi mpe makoki ya kozala na mosala, na bomoko na 45 CFR § 98.43; mpe
  - h. Mikanda ya batest ya lepital elakisi ete ata moko te ya Basali ya Kobatela Bana azali na bamaladi ya kotangolama, lokola esengeli mpona Basali ya Kobatela Bana na Zardin ya Bana na bomoko na 22 MRS §8402 (3)(A).
  - i. Eteyelo, experience, mpe makoki misusu;
  - j. Examen ya mbula nyonso oyo esalemi na Direkter to mokonzi ya mosala mpona moko na moko ya Basali ya Kobatela Bana mpona kososola lolenge ya kosala mosala; mpe
  - k. Mikanda ya kozwa vaccin.
  - l. Esengeli Esika ya Kobatela Bana ekoma maloba mpe makambo ya orientatio mpona bato oyo bazali kobanda mosala sika mpe esengeli kosala fomatiao ya Basali ya Kobatela Bana nyonso mpe kokoma soki basali basilisaki fomatiao to basilisaki yango te mpe ezala na makoki ya komona ete ya solo basalaki fomatiao mpe basilisaki fomatiao.

- 3.** Basali ya Kobatela Bana bakoki komona, kobakisa to kolongola makambo misusu soki balingi na mikanda na bango ya bomoto. Kotalela mikanda ya basali oyo bazali lisusu na mosala te to kotalela mikanda ya basalo oyo bazali kosala mosala ekoki kosalema kaka na Mosali ya Kobatela Bana oyo bapesi nguya ya kosala bongo ntango esengeli.

SEKTIO 6. NINI ESENGELAMI MPONA LAPOLO

- A. Bongwana ya kobatela Mwana.** Esengeli Bisika ya Kobatela Bana bakoma Departema maloba ya makambo oyo kati na 24h oyo likambo yango esalemi:
1. Soki bapusi mokolo ya kokanga to bakangi esika mpona libelela;
  2. Bongwana nyonso na makambo ya system ya kozwa moto, soki bazali kobongwana lolenge ndako ezali, to soki balingi kotonga lisusu na esika bazala na yango kati ya esika bazali kasi naino etalelo esalemi mpe endimami te. Oyo ezali mpe bongwana nyonso ya lolenge ya ndako, kobongwana mabele, to bamir to bisika ya kosakana to ata kobakisa pisini.
  3. Mbongwana ya balimero ya telefone to ya baemail.
- B. Lapolo esengelami soki emonani lokola ete monyokoli mpe/to bosundelo ya Mwana ezali.** Esengeli noki Mosali ya Kobatela Bana oyo amoni lokola Monyokola mpe/to bosundelo ya Mwana ezali afunda likambo yango noki na Libateli ya Bana to abenga 1-800-452-1999, TTY 1-800-963-9490 ezali na bato ya kosolola na bango mokolo nyonso bazheure 24 ya mokolo mpe mikolo 7 na mposo.
1. Esengeli ete Esika ya Kobatela Bana ezala na mikanda, oyo elakisi ete basalaki lapolo kasi esengeli mikanda yango ezala te kati ya mikanda ya Mwana..
  2. Kofunda makambo nyonso ya monyokoli mpe/to bosundelo ya Mwana, mpe likama ya monene oyo ekoyeli Mwana oyo azali na mibu nse ya basanza motoba to Mwana moke, esengeli kofunda yango eslema na bomoko na 22 MRS §4011-A kasi te makambo oyo esengeli te kobenga ambulance.
- C. Kofunda na Departema komela mai ya mabe.** Mpona Bisika ya Kobatela Bana oyo esengeli kosala test ya mai lolenge elobami na Sektio 13(A) ti (c) ya mibeko oyo, esengeli ete Esika ya Kobatela Bana epesa lapolo na Departema soki motango ya bolamu ya mai ezali malamau te mpe esengeli kopesa maloba yango kati ya bazheure 24 ya koyeba motanga wana ya mabe. Motango ya mabe ya mai ezali motango nyonso oyo eleki katikati ya oyo ezali kati ya ndelo kati na 10-144 CMR Ch. 231, Mibeko Elobemi Makambo ya Komela Mai, App. A.
- D. Kofunda panne ya plomberie ya mai ya mabe.** Esengeli ete Esika ya Kobatela Bana eyebisa Departema mpe baplombier soki pomberie ezali ebebi to ezali kotambola malamau te.
- E. Kofunda makambo ya mibeko.** Esengeli Esika ya Kobatela Bana ekoma lapolo na Departema kati ya bazheure 24 mpona koyebisa bango soki bazali na kesi liboso ya tribinal oyo etali Esika ya Kobatela Bana to moko ya Basali ya Kobatela Bana oyo azali kosala mosala na Esika ya Kobatela Bana azali na kesi.
1. Makambo nyonso ya kesi na tribinal oyo ekokoya nsima ya bobateli ya Bana na Esika ya Kobatela Bana; to
  2. Kesi nyonso ya tribinal oyo ekoki kosukisa mosala na Esika ya Kobatela Bana; to
  3. Kokangama na police, kozwa moto na likama ya kosangisa nzoto na makasi na bato to makambo ya bitumba oyo etali Bana to Mikolo, ata ete makambo nyonso ya kobuka mibeko oyo etali Bana, ata soki bamonaki moto yango na foti te;
  4. Kokangama na police to soki to kozwama na kosala makambo kati ya malamau te lokola kolangwa to kozala na masanga mingi kati na makila (OUI), to makambo misusu ya mabe;
  5. Elandelo esalemi na Misala ya Kobatela Bana;

6. Kolongola Bana na Esika ya Kobatela Bana oyo ezali na licence to na bobatelami mpe na motindo ya tribinal;
7. Libateli nyonso nsima ya monyokoli to likambo mosusu oyo ekoki kozala bitumba ya baboti na ndako to bitumba ya libota.
8. Nsima ya kokoma mpona koyebisa Departema makambo oyo nyonso ezali na tribinal, esengeli ete Esika ya Kobatela Bana epesa Departema na makomi makoki ya kozwa mikanda esengeli ya likambo oyo ezali na tribinal esika nyonso bakoki kozwa mikanda yango.
9. Makambo oyo emoni ete makoki ya Mosali ya Kobatela Bana ezali malamumu te na mosala ya kobatela Bana, mpe:
  - i. Likambo nyonso oyo etali kolongono ya nzoto, kolongono ya mutu to komela masanga to mbangi mpo ete ekoki kobebisa makoki ya moto ya kosala mosala na ye na libateli;
  - ii. Maloba nyonso oyo etali lolenge ya Esika ya Kobatela Bana ya kozala na Bana, lokola mbeba ya likama ya monene to kufa ya Mwana oyo azali na bobateli na Esika ya Kobatela Bana, esengeli kopesa Departema makoki ya komona soki likama ya kolongono ezali, soki libateli ezali mpe soki Bana bazali esika ya malamumu.
10. Soki makambo oyo elobami awa ezali, esengeli Esika ya Kobatela Bana epesa makomi mpona kopesa Departema makoki ya kozwa maloba misusu ya likambo wana esika nyonso bamoni bakoki kozwa maloba misusu mpona kososola soki likama ya kolongono ezali, soki libabe ezali mpe soki Bana bazali esika ya malamumu.

F. Makambo ya maloba misusu. Esengeli Esika ya Kobatela Bana eyebisa Departema kati na 24h soki makambo oyo ezali:

1. Kufa nyonso ya Mwana mpe likama nyonso ya monene oyo esengeli kokende lepital mpona lisalisi ya monganga, soki likambo ya mbalakata esalemi oyo mosali ya monganga alobi esengeli kokende lepital mpe koyebisa baboti/babateli ya Mwana;
2. Lifundi ya makambo nyonso ya monyokoli mpe bosundelo ya Mwana oyo nkombo ya ata moko ya Mo(ba)sali ya Kobatela Bana ezali kati ya likambo yango mpe mosali wana azali kosala mosala na Esika ya Kobatela Bana, lisusu esengeli mpe kopesa noki lapolo na Makomi ya Libateli ya Bana lokola esengelami na Sektio 6(B) awa likolo;
3. Kosangisa nzoto kati na Bana, kolinga kosangisa nzoto na bato, to komipusa na nzoto ya bato;
4. Kobuka mibeko nyonso ya lotomo ya Bana lokola elobami na Sektio 10 ya mibeko oyo;
5. Soki mokolo esika ekomi moto mosusu;
6. Soki moto ya litambwisi na Esika ya Kobatela Bana ekomi moto mosusu to bakonzi lokola Direkter.
7. Soki posa ya kokende bisika mosusu ezali:
  - a. Soki kokende esika mosusu ezali mpona likambo ya mbalakata oyo ezali kopusa koluka kokende bisika mosusu mpona kolandela mosala; to
  - b. Soki kokende bisika mosusu mpona libela, esengeli Esika ya Kobatela Bana ekotisa aplikatio mpona licence ya sika na esika ya esika oyo bakozala. Esika ya Kobatela Bana ekoki kosala mosala te ti ntango oyo Departema ekopesa licence ya sika mpona esika wana ya sika.
  - c. Makambo ya kosala oyo Departema ekomi na lapolo. Na kozwa ekateli ya licence kati na makambo

oyo ezali kosalema, Departema ekomona soki Esika ya Kobatela Bana epesi bilembeteli mingi oyo elakisi ete makambo oyo epusaki makambo oyo esalemi awa likolo ekosalema lisusu te mpe Esika ya Kobatela Bana ekolanda Mibeko oyo epesami.

SEKTIO 7. RATIO YA MOSALI-NA-MWANA, EKENGELO, MPE MAKOKI

- A. Bana nse ya mibu ya bamposo motoba.** Mwana ya mibu ya nse ya bamposo motoba, lokola elakisami na mokanda na ye ya mbotama akoki te kozala na bobateli na Esika ya Kobatela Bana.
- B. Ndelo ya makoki.**
  - 1. Esengeli Bana ya Basali ya Kobatela Bana bazala na bagroupe ya mibu na bango mpe batanga bango ntango ya kokabola ratio ya mosali-na-Mwana oyo bakozala na bobateli ya mosali ntango bazali na Esika ya Kobatela Bana.
  - 2. Motango ya Bana oyo bakoki kozala na bobateli ekowuta nde na Departema soki makambo oyo emonani:
    - a. Esika ezali moke to lolenge batongi yango ezali malamumu te;
    - b. Mosali ya Kobatela Bana oyo azali na mikakatano ya makasi ya nzoto ekolobela makoki nini akoki kopesa na libateli ya Bana to kokokisa bamposa ya Bana ya bobateli.
- C. Kokabola ratio ya mosali-na-Mwana.**
  - 1. Motango ya Bana oyo bazali wana ekoki te kolela oyo ekomami na licence.
  - 2. Motango ya nsuka ya Bana oyo bakoki kozala na mokumba ya mokolo oyo akotalela bamposa na ye ya liboso lekola kolia, mpe kotala ete ye azali malamumu, kasi moto yango akoki te kozala Mosali, yango nde ezali:
    - a. Mikumba ya ratio mpona Bisika ya Mike oyo ezali na Bana 3-12:

MIBU YA BANA	RATIO YA BOBATELI YA MOSALI-NA-MWANA		
Bamposo 6 - mibu 2	1:4	2:8	3:12
mibu 2 - mibu 5	1:8	2:12	Eloko moko te
Koleka mibu 5	1:12	Eloko moko te	Eloko moko te
Mibu nyonso	Mosali 1: Bana 3 nse ya mibu 2+ Bana 3 mibu 2 - 5+ Bana 2 koleka mibu 5, to Bana 8 mibu 2 - 5+ Bana 2 koleka mibu 5.	Basali 2: Bana 6 nse ya mibu 2 + Bana 6 koleka mibu 2.	Basali 3: Bana 12 (Bana 9 to koleka bakoki te kozala nse ya mibu 2).

b. Mikumba ya ratio mpona Bisika oyo ezali na Bana 13 to kolela:

MIBU	RATIO YA BOBATELI YA MOSALI-NA-MWANA	NSUKA YA MONENE YA GROUPE
Bamposo 6 - mibu 1	1:4	8
mibu 1 - mibu 2 ½	1:4 1:5	12 10
mibu 2 ½ - mibu 3 ½	1:7	21
mibu 3 - nse ya mibu 5	1:8 1:10	24 20
mibu 5 (Bana babandi kokende lekol) - mibu 12	1:13	Eloko te

c. Ratio ya mikumba mpona program ya Zardin ya Bana.

SUKA YA MONENE YA GROUPE	RATIO YA BOBATELI YA MOSALI-NA-MWANA
30	1:12

3. Mpona baproram ya bobateli oyo ezali kosalisa Bana 13 to koleka:

- a. Mosali ya Kobatela Bana akoki kopesa bobateli na kelasi moko mpona Bana motoba to nse ya motoba, mibu ya Bana ezali ntina te, akoki kosala yango mpona ngonga moko na ebandeli mpe na nsuka ya ngonga.
- b. Mwa bato mibale oyo bazali Basali ya Kobatela Bana bakoki kozala wana na Esika ya Kobatela Bana soki Bana nsambo to mingi mpe bazali wana, mibu ezali tina te.
- c. Esengeli koyeba Monene ya groupe mpe motango ya Basali ya Kobatela Bana na kotala mibu ya Mwana moke oyo azali kati na bango nyonso, soki esengeli to esengeli te kovukisa bagroupe.
- d. Bana ya mikolo bakoki kozwa esika ya Bana mike, kasi Bana mike bakoki te kozwa esika ya Bana mikolo.
- e. Soki bafeti to bangonga ya ntina ezali kosalema na esika oyo bisika ya kobatela Bana ezali esengeli elandelo ezala bomoko na mibeko oyo. Mwana oyo azali na feti na bobateli ya moboti to mobateli bakotanga ye te na bobateli ya ratio ya mosali-na-Mwana. Soki feti ezali kosalema libanda ya bazheure mpe mikolo ya mosala, yango nde mobeko oyo esengami te.

D. Ekengelo.

1. Esengeli kobatela Bana ntango nyonso.

- a. Na bisika ya kobatela Bana oyo ezali na Bana 3-12, esengeli Basali ya Kobatela Bana bayeba makambo nini ezali koleka mpe esika wapi Bana bazali.
  - i. Esengeli Mosali ya Kobatela Bana akoka komona mpe koyaka Bana ngonga nyonso mpe apesa limalisi esengelami ya kokokisa bamposa na bango.
  - ii. Esengeli Basali ya Kobatela Bana bazala wana ntango nyonso soki Bana ya nse ya mibu mwambe bazali kosakana libanda.

SEKTIO 8. FOMATIO

- A. Mokumba ya Bisika ya Kobatela Bana.** Esika ya Kobatela Bana ezali na mokumba ya kosala ete Basali nyonso ya Kobatela Bana bayeba litambwisi ya mosala ya kobatela Bana mpe basosoli ya mibeko esengeli kolanda.
1. Esengeli Basali nyonso ya Kobatela Bana bazwa fomatio ya incendie mpe ya makambo misusu ya mbalakata na mposo ya liboso ya kobanda mosala
- B. Fomatio ya koyeba mosala.** Esengeli Basali nyonso ya Kobatela Bana bazwa fomatio ya makambo oyo kati ya mikolo ntuku libwa ya kozala na mosala:
1. 10-148 CMR Ch. 32, Mibeko ya Kozwa Licence ya Esika ya Kobatela Bana - Centre ya Bobateli ya Bana, Zardin ya Bana, Bisika ya Bobateli ya Bana Mike
  2. Mibeko mpe mitindo ya kotambwisa ya program;
  3. Kosukisa Syndrome ya Kufa ya Bana ya Mbalakata (SIDS) to Kufa ya Mwana ya Mbalakata Kozanga Likambo (SUID), Koningisa Mwana, mpe lolenge ya kolala malamumu;
  4. Bondimi ya baboti mpona kopesa Bana nkisi (Basali ya Kobatela Bana bakoki te kopesa Mwana nkisi soki naino basali fomatio te);
  5. Kosukisa mpe kolandela makambo ya allergi ya mbalakata ya biloko ya kolia;
  6. Libateli ya ndako mpe bisika ya ndako;
  7. Bamaladi ya kotangolama, kosukisa bamaladi epanzanaka mpe kolanda Mibeko ya Libateli ya Bato mpe Bamaladi Epanzanaka na Makila.
  8. Kosimba mpe kobomba mosika bankisi ekoki kosala likama ya monene soki ezali kati na bato;
  9. Transport ya Bana (soki moto akosala transport ya Bana; yango esengelami mbala mibale na mbula);
  10. Mikolo mpe banganga balakisi makoki ya lisalisi ya liboso;
  11. Mikolo mpe banganga ya Reanimation cardio-pulmonaire balakisi makoki ya kosala mosala yango;
  12. Lapolo ya fomatio oyo endimami na Departema;
  13. Mpona baprogram ezali na Bana 13 to koleka, esengeli fomatio ya ebongiseli ya program ya bobateli na kolongono epesama ya Mosali ya Lipanda ya Program ya Kolongono.
- C. Bafomatio oyo Ezali Kosalema.** Na Bisika ya Kobaleta Bana nyonso esengeli basali nyonso bakoka bazheure ya fomatio esengeli mpona kokoma Mosali ya Kobatela Bana.
1. Esengeli Basali ya Kobatela Bana batya nkombo na Rezo ya Maine ya Kokola na Mosala.
    - a. Bafomatio ya mbula esengeli ezala na esosolami ya kolongono mpe makambo ya libateli, lokola epesami na Rezo ya Maine Ya kokola na Mosala.

- b. Esengeli bafomatío ezala na moto oyo Departema apesi mpona kozwa banote ntango ya fomatio mpe esengeli bafomatío yango esalema ata mwa bambula minei nyonso soki eleki, na bomoko na 22 MRS §4011-A(9).

- 2. Motango ya bazheure na mbula oyo esengeli kosala fomatio na lolenge ya monene ya program mpe bazheure nini Basali ya Kobatela Bana bazali kosala na mposo, lokola elobelami awa na nse.

Monene ya Program	Koleka Bangonga 20	Nse ya bangonga 20
Bana na mibu nse ya 13	12	
Bana bazali na mibu ya koleka 13	30	18

- a. Bafomatío noynso lokola mpe ya lialisi ya Liboso mpe ya certificat ya ngonga, ezali ntina mpona kolakisa soki esika ekokokana na mibeko misusu.
- b. Motango ya bazheure ya kopesa bato fomatio esengeli elandana na licence ya Esika ya Kobatela Bana.
- c. Fomatío mpona Basali ya Kobatela Bana ya Sika ekopesama elongo moko na basanza boni bazali na mosala ya kobatela Bana.
- d. Mpona kotanga bazheure boni ya fomatio esengeli na mbula, esengeli ete fomatio esosola makambo ya malamú esengeli kosala lobo nsima ya kososola makambo basalaki na bambula eleki mpona kozala na makoki ya makasi mpona kobatela Bana mpe mpona ete Esika ya Kobatela Bana ezala na bizalelo malamú mpona Bana. Basujet ya fomatio ekoki kozala kasi esuki te na, ezalelo ya libateli mpe ya malamú, kokola ya Mwana; elandela mpe esosolami; makambo ya kokola malamú; litambwisi; kozala ya boyokani na mabota, bamposa ya bomoto mpe ya bato; Bana bazali na bamposa misusu nsima ya bibosono, bokoli ya kompani mpe ya moto na mosala; to makambo ya malamú ya bobateli ya Bana.

- D. **Lapolo ya fomatio.** Esengeli ete program ekoma lapolo ya orientatio ya kobanda mosala oyo elobi ndenge nini elekaki mpe fomatio nyonso esalemi mpona basali mpe esengli kolakisa mikanda elakisi ete basilisaki fomatio yango mpe esengeli mikanda yango ezala esika moto nyonso akoki komona yango.

SEKTIO 9. LITAMBWISI YA MWANA

- A. Bilenge ya malamumu ya Kotambwisa Mwana.** Esengeli Basali nyonso ya Kobatela Bana bayeba bilenge nini ya malamumu esengeli Kotambwisa Mwana mpona bayekola makambo ya ntika lokola kolakisa bango kotika kokanga kanda noki, koyeba nzela ya kotambola malamumu na mokili, komilinga, koyeba kolobela bamposa mpe nini balingi, mpe koyeba kofanda na bato. Litambwisi ya Mwana esengeli ezala oyo ekokokisa bamposa ya Mwana.
- B. Kolandela malamumu mpe ntango nyonso mibeko ya program.** Esengeli ete mibeko, nini esengeli esalema elobelama polele mpe basala yango lokola esengeli mpona kolendisa bokoli ya Mwana.
- C. Lolenge ya kolendisa litambwisi.** Esengeli Esika ya Kobatela Bana ezala na lolenge ya litambwisi oyo ezali kolendisa nini bazali kosala. Oyo ekoki kozala, kasi esuki te na, makambo lokola:
1. Koyeba kosilisa matata,
  2. Kolendisa lolenge ya koloba,
  3. Kotinda bato to makambo bisika misusu,
  4. Koyeba kopona,
  5. Koyeba koloba makambo ya malamumu,
  6. Koyeba makambo nini ya malamumu Mwana azali na yango,
  7. Kopusa Bana bapema mosika na group soki balingi kasi bazala na mosali,
  8. Koyebisa Bana ntango nyonso makambo ya malamumu ya bizaleli nini bazali na yango mpe, koloba polele,
  9. Kolakisa komilandela,
  10. Koyeba kozala na bizaleli ya malamumu, mpe
  11. Kondima ete bato nyonso bazali ndenge moko te.
- D. Makambo ya mabe ya kosala.** Makambo oyo elakisi ete ekoki kozala mabe mpona Bana. Esengeli ete Esika ya Kobatela Bana esala ete ata Mwana moko te azali na makambo oyo ezali likama mpona libateli ya Bana, mpe kasi esuki te na:
1. Etumbu ya monene Etumbu ya monene elingi koloba likambo oyo esengeli kobeta Mwana, lokola, kasi esuki te na:
    - a. Kobeta Mwana mbata, kobeta Mwana likofi, koningisa Mwana, kopuse Mwana, kobalola Mwana mpona ayoka mpasi, kobeta Mwana savate, kolia Mwana mino, kobenda ye matoyi to kobalola yango mpona amona mpasi.
    - b. Kopusa Mwana alia to ameka bilei ya pilipili, ya ngai to bilei nyonso ezali malamumu te mpona ye soki olingi kopesa ye etumbu;
    - c. Kosopa Mwana mai mpona kosukisa ye soki azali na bizaleli ya mabe;
    - d. Kotya skotch na monoko ya Mwana;

- e. Kokanga Mwana nzoto, lokola kokanga ye na kiti;
  - f. Kopusa Mwana azala na position moko ekosala ye mpasi lokola, kofukama, kofanda agenou, kotelema na maboko likolo ya mutu, kobalola nzoto, to kosenga Mwana asala eloko moko mbala mingi; to
2. Makambo misusu ya makasi oyo ekomonisa mpasi na nzoto ya Mwana Etumbu ya mabe mpe ya motema mabe, lokola koyokisa ye nsoni, to kofinga ye, misusu mpe ezali:
  - a. Kotya ye na likambo ya nsoni; to
  - b. Kopesa ye etumbu mpo ete asubi na bilamba to akoki te kokende kabinet;
  - c. Kolobela Mwana mabe mpona koyokisa ye nsoni.
3. Kopima ye bilia, mai, apema to akende libanda, to kopusa ye alia to amela soki Mwana alingi te;
4. Kosala ete Mwana azali esika azali koyoka makambo ya mabe, ekoki kozala oyo ya etumba, ya mbangi to ya kosangisa nzoto na bato;
5. Kosenga ete Mwana azala swi to asala eloko moto te mpona mwa ngonga oyo eleki nini esengeli kosala mpona mibu ya Mwana.
6. Kozala esika ya kokangama, lokola kasi esuki te na kozala na kiti ya likolo, kokanga Mwana na esika ya kosakana, kokanga Mwana na berceau to kotika Mwana na ndako ye moko;
7. Kolongola biloko oyo ekopusa Mwana akoka te kosala nini ye alingi;
8. Kosalela biloko lokola basinga mpona kosimba Mwana nzoto na makasi, ata soki endimami te na monganga oyo azali na licence;
9. Kozanga ekengelo;
10. Maloba ya kokitisa bomoto ya Mwana to ya Baboti; to
11. Kosimba Mwana na makasi.

SEKTIO 10. LOTOMO YA BANA MPE YA BABOTI

A. Lotomo ya Bana. Bana oyo bazali na Bisika ya Kobatela Bana bazali na lotomo oyo.

1. Esengeli te konyokola motema ya Bana, nzoto mpe/to kosangisa nzoto na bango na makasi, konyokola bango mpe kosala makambo ezali te mpona bolamu na bango.
2. Esengeli Mwana nyonso azala na mosika ya makambo ekoki kotya libateli na ye na likama, mpe kosala makambo ezali malamumu te mpona Mwana.
3. Esengeli Mwana nyonso azala na esika ya ezalelo ya malamumu oyo elandani na mibeko oyo esengeli kolanda.
4. Esengeli Mwana nyonso azala na lialisi ya bobateli etali ata te soki azali moyindo to mondele, mibu nini, awuta mboka nini, azali ya bonzambe nini, soki azali na bobosono to te, soki azali mwasi to mobali, soki azali ya libota monene to moke.
5. Esengeli kopesa mpe Bana limemya ya bomoto, botosi mpe bamonana lokola bazali bato kati na bato. Oyo ezali mpe kosala makambo ya bokoli malamumu oyo esengeli na Esika ya Kobatela Bana.
6. Esengeli Mwana nyonso azala na ebongiseli ya lialisi oyo esalemi na bomoko na babiro ya leta mpe na Esika ya Kobatela Bana.
7. Esengeli Mwana nyonso asala makambo esengeli mpona bokoli na ye, mpe azala na nini esengeli mpona kosala makambo yango.
8. Bana oyo bazali na bibosono bazala na makoki ya kombongwana mibeko mpe makambo na Esika ya Kobatela Bana.

B. Lotomo ya baboti mpe babateli mpona ete Bana bazwa bobateli na Bisika ya Bobateli.

1. Esengeli Mwana to mobateli ya Mwana ayeba nyonso ezali ntango bazali kofuta mpona lialisi ya bobateli ya Mwana.
2. Baboti to Babateli ya Bana bazali na lotomo ya koyeba makambo nyonso esalemi ntango ya etalelo ya Departema. Esengeli ete Esika ya Kobatela Bana eyebisa Baboti ya Bana to Babateli Bandimami na Leta ete maloba ya makamo oyo ebimaki na etalelo oyo esalemi mpona bazali na licence ezali baloba esengeli moto nyonso ayeba mpe esengeli lapolo ya etalelo ezali esika moto nyonso kati na Bisika akoki komona yango.
3. Esengeli baboti na babateli bayeba kati na mikolo misato soki departema epesi Esika ya Kobatela Bana etumbu, kasi esuki te na, ekateli ya kopesa licence ezali na mibeko ya kolanda, koboya kopesa licence, to kopusa bitumbu esengeli kofuta.

SEKTIO 11. KOFUNDA MONYOKOLI MPE BOSUNDELO YA BANA

- A. Lisengeli ya kofunda monyokoli to bonsundelo ya Mwana.** Esengeli Basali nyonso ya Kobatela Bana babenga noki Departema ya Kolongono mpe ya Kosunga Bato (800-452-1999) soki bamoni ete emonani lokola makambo ya monyokoli mpe Bosundelo ya Mwana ezali.
- B. Makoki ya koyeba Makambo na Bisika ya Kobatela Bana.** Esengeli Direkter ayebisa Basali nyonso ya Kobatela Bana na ngonga ya kobanda mosala ntango bazali kosala orientatio ya mosala ete esengelami bango bafunda makambo ya mabe mpona bango nde bazali Basali ya kosala Lapolo Esengelami mpe mokumba na bango ezali kofunda na Departema ya Kolongono mpe ya Kosunga Bato soki bamoni ete makambo ya Monyokoli mpe Bosundelo ezali kosalema na Mwana mpe lokola bato bazali na mokumba ya kosala Lapolo Esengelami, esengeli kolanda mibeko ya fomatio lokola elobelami na Sektio 8 ya mibeko oyo.
- C. Makomi ya mibeko epesami.** Esengeli Basali ya Bobateli ya Bana bazwa makomi ya mibeko ya kolanda na oyo etali kosala raport ya Monyokoli to Bosundelo ya Mwana, esengeli makomi yango ezali na maloba ya mokuse ya mibeko ya kokoma raport ya Monyokoli ya Mwana na Leta ya Maine mpe malobi oyo elobi ete bakolongola bango te na mosala to bakopesa bango etumbu te soki basali raport ya Monyokoli to Bosundelo ya Mwana.
- D. Limero ya kobenga ezala.** Esengeli ete Esika ya Kobatela Bana ezala na limero ya telefone ya kobenga Departema ya Kofunda Mbeba oyo ezali polele mpe na esika moto nyonso na naa ezalelo azali.

SEKTIO 12. KOLONGONO MPE LEPITAL

- A. Kozwa vaccin.** Esengeli kozala na mikanda ya kozwa vaccin mpona koyeba nkisi nini kopesa ngonga ya mbalakata ya kolongono.
1. Esengeli Bana nyonso oyo bazali na bobateli balanda oyo esengeli:
    - a. Esengeli Esika ya Kobatela Bana ezala na mikanda ya kozwa vaccin mpona Mwana nyonso, oyo elakisi polele bozwi vaccin ya Mwana na lolenge Mitindo ya Departema ya Bobateli elingii (mona yango na <https://www.maine.gov/dhhs/mecdc/infectious-disease/immunization/documents/Childcare%20Immunization%20Standards.pdf> ekomaki publik na mokolo ya 8 Augusto, 2021), kati ya mikolo 30 ya mokolo ya liboso ya Mwana ya koyaka na Esika ya Kobatela Bana mpe esengeli ntango nyonso kotala mikanda yango mpe kobakisa oyo ya sika to,
    - b. Test ya makila oyo elakisi bazwi vaccin ya rougeole, oreillons, rubéole na varicelle, esengeli ezala na mikanda ya Mwana mpe ntango nyonso esengeli kotala yango mpe kobakisa makambo ya sika.
    - c. Na elandeli ya P.L. 2019, Ch. 154, § 11, ebanda mokolo ya Septembre 1, 2021, esengeli Bana bazwa vaccin mpe ntina ya kozwa vaccin te ekozala kaka ntina ya toli ya monganga. Monganga ya Mwana, lifulume, to moto azali kosunga monganga esengeli apesa mikanda elobi ete vaccin esengelami te.
  2. Bana mpe Basali ya Kobatela Bana oyo bazwi vaccin te. Esengeli ete Esika ya Kobatela Bana ezala na motango ya bato nyonso bazwi vaccin. Soki maladi ekoyi, lokola CDC elobi, esengeli kolongola Mwana na Esika ya Kobatela Bana na bomoko na mibeko ya CDC ti ntango Mwana akozwa bavaccin esengelami to mikanda elakisi ete ye azali malamumu esengeli te azwa vaccin.
  3. Mikanda ya kozwa vaccin. Esengeli Esika ya Kobatela Bana esala ete Departema ya Kolongono mpe ya Kosunga Bato bakoka kozwa mpe komona mikanda ya kozwa vaccin, mpe Centre ya Maine ya Kolandela mpe Kosukisa Bamaladi soki basengi yango.
  4. Mikanda elakisa kozwa vaccin ya tetanos, coqueluche na diphtérie esengeli mpona Basali nyonso ya Kobatela Bana.
    - a. Mpona Basali ya Kobatela Bana oyo babotama nsima ya 1956, esengeli Esika ya Kobatela Bana ezala na Certificat ya vaccin mpona rougeole, oreillons, rubéole, tetanos, coqueluche na diphtérie.
    - b. Esengeli te kozala na mikanda ya kozwa vaccin ya rougeole, oreillons na rubeole soki Mosali ya Kobatela Bana abotama liboso ya 1957. Ekoki kosenga kosala test ya makila mpona komona soki bazwaki vaccin.
    - c. Kaka mokanda ya monganga moto ekoki koloba ete vaccin ezali ntina te mpona Mosali ya Kobatela Bana lokola elobelami na Sektio 12(A)(4)(a) na (b).
- B. Lisengeli ya esosolami.** Soki Departema emoni ete motyeli mikanda to Mosali ya Kobatela Bana akoki te kopesa Bana libateli lokola esengeli, Departema ekoki kosenga bato ya mayele bakoma lapolo ya esosolami oyo elobi soki moto wana azali na makoki ya kopesa Bana libateli.

1. Examen ya nzoto to bitalelo misusu ekoki kosalema te ata soki esengelami, soki motyeli mikanda to Mosali ya Kobatela Bana akomi maloba mpona koloba ete yango ezali nde bonzambe na bango.
2. Soki motyeli mikanda to Mosali ya Kobatela Bana aboyi koleka na esosolami, Departema ekososola soki na makambo oyo bayebi bakoki kozwa ekateli ya soki moto wana azali na maboki ya kosala ete Bana bazala na libateli.

C. Etalelo ya Kolongono.

1. Mpona Bana 3-12 na Bisika ya Bobateli ya Bana oyo ezali na Licence:
  - a. Esengeli Esika ya Kobatela Bana ezala na makomi ya mibeko ya kolanda mpona kosukisa mpe kolandela bamaladi ya kotangolama mpe makambo misusu ya kolongono mpona monene ya Esika ya Kobatela Bana.
  - b. Esengeli Esika ya Kobatela Bana esala ete mikanda wana ya mibeko ezali esika ya Kobatela Bana mpe Basali ya Kobatela Bana bakoki komona yango
2. Mpona Bana koleka 13 na Bisika ya Bobateli ya Bana oyo ezali na Licence:
  - a. Esengeli ete Esika ya Kobatela Bana ezala na makomi ya bondimi ya monganga, mosungi ya monganga, lifulume to lifulume ya lepital ya Bana oyo akoki kosala mosala ya lipanda. Esengeli ete bondimi ebongwana mokolo licence ya sika ekobanda
  - b. Esengeli Esika ya Kobatela Bana ezala na makomi ya ebongiseli oyo monganga ya kolongono ya lipanda andimi mpe esengeli ezala na:
    - i. Ebongiseli ya kozwa lisalisi ya lepital ya mbalakata;
    - ii. Kosukisa mpe kolandela bamaladi ya kotangolama;
    - iii. Mibeko ya ndenge nini kopesa bankisi mpe kotalela Basali ya Kobatela Bana oyo bakoki kopesa bankisi yango mpe ndenge nini esengeli bapesa yango mpe kokoma makambo ya kopesa mowana bankisi na mokanda mpona elandelo ya kopesa mpe kobimisa bankisi; mpe
    - iv. kopesa Basali nyonso ya Kobatela Bana na Esika ya Kobatela Bana ebongiseli ya kolongono ya nzoto.

D. Elandeli ya kolongono. Esengeli Esika ya Kobatela Bana emona Mwana mikolo nyonso azali koyaka mpe ngonga nyonso akozala na Esika ya Kobatela Bana mpona komona soki emonani lokola azali kobela felele, pulupulu, kosanza, to mokosa ya nzoto.

1. Soki emonani ete Mwana azali kobela, esengeli Esika ya Kobatela Bana elanda nini kosala lokola ekomami na mibeko.
  - a. Esika ya Kobatela Bana oyo ezali na licence mpona Bana 3-12 esengeli elanda mibeko epesami na Sektio 12(C)(1)(a) awa likolo.
  - b. Esika ya Kobatela Bana oyo ezali na licence mpona Bana koleka 13 esengeli elanda mitindo ekomami na mibeko ya bobateli ya kolongono ya nzoto.

2. Ntango Esika ya Kobatela Bana emoni ete Mwana akoki kozala na maladi ya kotangolama esengeli Esika ya Kobatela Bana elanda mibeko ya kozala bomoko na Centre ya Maine ya Kolandela mpe Kosukisa Bamaladi (MECDC).
  - a. Esengeli Esika ya Kobatela Bana eyebisa MECDC na telefone mpona bamaladi ya categorie 1, mpe kati na 48h mpona bamaladi ya categorie 2. Limero ya MECDC: Telephone: 1-800-821-5821 (24h na mokolo); FAX: 1-800-293-7534 (24h na mokolo); to TTY: Limero ya Maine 711 (24h na mokolo).
  - b. Mpona komona motango ya bamaladi ya categorie 1 na 2, mona 10-144 CMR Mokapo 258, Mibeko ya Bamaladi ya Kolandela mpe ya Kolobela, Mokapo 2(I).
<http://www.maine.gov/sos/cec/rules/10/144/144c258.doc>

E. Kolongola Mwana azali kobela. Soki Mwana azali kobela, mpe esengeli te kopesa ye lialisi ya mbalakata, Esika ya Kobatela Bana ekoki komona soki esengeli kotinda Mwana na ndako. Esengeli Esika ya Kobatela Bana eyebisa baboti/babateli soki Mwana azali na basymptomi oyo esengeli ye azonga ndako.

F. Kobela, komona mpasi makasi, mpe aksida.

1. Esengeli ete Esika ya Kobatela Bana eyebisa Moboti to mobateli ya Mwana maladi nyonso, koyoka mpasi, to aksida eyelaki Mwana. Esengeli koyebisa mokolo oyo andimami na moboti to mobateli soki moboti to mobateli azali wana te.
2. Esengeli Esika ya Kobatela Bana ekoma makambo nyonso, mpasi nyonso, baksida, to makambo ya mbalakata ya mikanda ya Mwana mokolo esalemi mpe esengeli moboti to mobateli amona yango kati na mikolo mibale.

G. Lialisi ya Liboso. Esengeli ete Esika ya Kobatela Bana ezala na nini esengeli mpona lialisi ya liboso mpe buku ya lialisi ya liboso.

1. Esengeli sakosi ya lialisi ya liboso ezala na Esika ya Kobatela Bana oyo ezali na Bana 3 ti 12, ngonga nyonso ya kosala nzela libanda ya mboka, to ngonga ya transport ya Bana.
2. Baprogram oyo ezali na Bana 13 to koleka esengeli mpe ezala na sakosi ya lialisi ya liboso mpe buku ya koyekola mpona bakelasi nyonso.
3. Esengeli sakosi ya lialisi ya liboso ezala na esika moko ya bopeto malamumu, ezala na esika bato bakoki kozwa yango noki mpe ezala na esika Basali nyonso ya Kobatela Bana bayebi kasi ezala mosika ya Bana.
4. Sakosi ya lialisi ya liboso oyo ezali na biloko nyonso esengeli ezala na, kasi esuki te na oyo, skotch, bapansema, bagants, glace, sizo, bapinces, thermometre, mpe bilamba ya antiseptic.
5. Esengeli ata te sakosi ya lialisi ya liboso ezala na biloko ya expirer.

H. Kopesa nkisi. Esika ya Kobatela Bana ekoki kozala na bankisi esengeli kopesa Mwana kasi esengeli ezala na makomi ewuti na Baboti mpe ezala na elambo elobi ete bandimi bapesa Mwana bankisi.

1. Esengeli Esika ya Kobatela Bana ezala kaka na bankisi oyo esengeli mpona Mwana, mpe epesa Mwana bankisi yango lokola ekomami na molangi.
2. Esengeli Esika ya Kobatela Bana etika kopesa Bana bankisi oyo baboti bapesi te bondimi elobi ete bakoki kopesa yango na Mwana. Ngonga ya likambo ya mbalakata esengeli, kobenga na telefone,

to kokomela message to email mpona Esika ya Kobatela Bana eyebisa nkisi nini esengeli moboti apesa bondimi mpona bapesa Mwana.

3. Esengeli ete Esika ya Kobatela Bana ebomba makomi wana nyonso, ekoma ngonga nini bapesaki Mwana nkisi.
4. Esengeli bankisi nyonso, ata oyo ekotaka to ekotaka na frigerater te, esengeli:
  - a. Ezala mosika ya Bana,
  - b. Ezala esika ya temperature ya malamumu, mpe
  - c. Kobwana yango soki ezali lisusu malamumu te.
5. Kosalela marijuana na Bisika ya Kobatela Bana esengeli ezala kati ya mibeko ya 18-691 CMR Mokapo 2, na Mibeko ya Program ya Maine ya Kosalela Marijuana lokola Nkisi.

I. Kosokola maboko. Esengeli kosokola maboko esalema na sabuni mpe mai. Esengeli Esika ya Kobatela Bana esala ete Bana nyonso basokola maboko na bango na bangonga oyo:

1. Liboso mpe nsima ya kolia biloko ya mikemike, esengeli mpe kosokola maboko ya Bana liboso ya kolia;
2. Nsima ya kolongola Mwana kush to kokende kabine;
3. Liboso mpe nsima ya kosimba bilei; mpe
4. Liboso mpe nsima ya kopesa Mwana banikisi.

J. Kosukisa kozwa bamaladi ewuti na makila to bamai ya nzoto. Esengeli ete Basali ya Kobatela Bana basala nini esengeli mpona batika komipesa na bamaladi ya makila mpe bainfection misusu, yango ekoki kozala mpe kosalela bagants. Ntango ozali kosalela makila, bamai ya nzoto, tufi to masuba, to kozala pene na mposo ya nzoto ya bato bazali kobela, esengeli Basali ya Kobatela Bana basala oyo:

1. Basokola maboko liboso ya kosimba nini esengeli, ata soki balati bagants;
2. Bwaka bosoto ya mai ya nzoto esika ya malamumu mpona etika kopesa bato bamaladi; mpe
3. Sokola mpe petola bisika mpona koboma bamicrobes.

K. Mitindo ya makambo ya mbalakata ya kosala. Esengeli bisika ezala na lolenge ya kosala makambo ngonga ya mbalakata soki lialisi esengelami. Esengeli kozala na motango ya ratio ya mosali-na-Mwana ya malamumu, mpe esengeli ete Basali ya Kobatela Bana babosana motango yango te. Esengeli Basali ya Kobatela Bana bazwa fomatio ya nini kosala ngonga ya likambo ya lialisi ya mbalakata liboso bato ya lepital bayaka.

SEKTIO 13. MAI YA KOMELA MAI MPE MAKAMBO YA PLOMBERIE

- A. Komela mai.** Esengeli Esika ya Kobatela Bana ezala na mikanda elakisi ete bazali na mai ya malamumu ya komela oyo ezali malamumu mpona Bana mpe Basali ya Kobatela Bana. Soki mai ezali te lokola esengeli, bakoki koboya kopesa licence mosusu to licence oyo basengi.
1. Bisika oyo ezali kopesa mai ewuti na libulu na bango moko ya mai esengeli bazala na mikanda elakisi basali test ya mai mpona komona ete ezali malamumu mpe ezali contaminer te lokola esengami na laboratoire ya Maine ya kopesa bacertificat:
    - a. Fluoride,
    - b. Uranium,
    - c. Arsenic,
    - d. Esosolami ya kubele,
    - e. Niitrates, mpe
    - f. Bamicrobe ya coliformes.
  2. Bisika oyo ezali kopesa mai ewuti na leta esengeli bazala na mikanda elakisi ete basali batest elakisi ete bazali na mai ya malamumu liboso ya kozwa licence. Esengeli pompe ya mai ewuta na laboratour ya Maine ya Kopesa bacertificat mpe ezala lolenge moko na nyonso.
- B. Kosala batest mbula nyonso mpona mabulu ya mai na Esika ya Kobatela Bana.** Bisika oyo ezali kopesa mai ya libulu na bango moko esengeli basala test ya mai mbula nyonso mpona komona soki ezali na coliformes, bamicrobe mpe nitrates. Mpe nini emonana esengeli kopesa lapolo yango na laboratour ya Maine ya Kopesa bacertificat. Esengeli bisika bazala na balapolo ya motango ya bolamu ya mai mpona etalelo ya Departema.
- C. Batest ya bambula mitano mpona mabulu ya mai.** Mosusu ya batest esengami na sektio 13(B) likolo, bisika oyo ezali kopesa mai ewuti na mabulu na bango moko esengeli basala test ya mai bambula nyonso mitano mpona komona soki ezali na fluoride, uranium bakubele ya mike to arsenic.
- D. Bondimi ya mai ya milangi.** Soki Esika ya Kobatela Bana eponi kosalela mpe kozala na mai ya molangi mpo ete containants moko emonani lokola elobelami na Sektio 13(A)(1)(a-e) awa likolo, yango nde Esika ya Kobatela Bana ekoki kozala na bondimi ya Departema mpona kosalela mai ya molangi. Kati ya bondimi oyo, esengeli Esika ya Kobatela Bana esala boye:
1. Kosalela mai ya molangi mpona komela mpe kolambela;
  2. Ekoma makomi na baboti oyo batye bankombo ya Bana na Esika ya Kobatela Bana eyebisa bango ete bakosalela mai ya milangi mpona komela mpe kolamba;
  3. Bazala na maloba yango esika moboti nyonso akoki komona, mpe
  4. Balandela kosala batest ya mai mbula nyonso na bokomo na Sektio 13(B) ya mibeko oyo.
- E. Esika mai ezali koleka te na engumba.** Esika ya Kobatela Bana oyo ezali kopesa mai ya komela ya kowuta libulu na bango ya mai na Bana 25 to koleka mpe na Basali ya Kobatela Bana esengeli balanda mibeko ya 10-144 CMR Mokapo 231, Mibeko ya Mai ya Komela, ebongwanaki nsuka mokolo ya Mai 9, 2016.

- F. Mai mpe mabulu ya tufi.** Bangonga nyonso ya mosala, esengeli bisika ya kopesa mai mpe ya plomberie ezala na bomoko ya lolenge malamumu oyo elingami na Departema ya Kolongono mpe ya Kosunga Bato, Centre ya Maine ya Kolandela mpe Kosukisa Bamaladi, Divisio ya Ezalelo mpe Kolongono ya Bato mpona kokokana na licence ya Esika ya Kobatela Bana.
1. Soki plomberie ezali kotambola malamumu te, esengeli Esika ya Kobatela Bana ekanga.
  2. Esika ya Kobatela Bana ekozongela mosala soki babongisi system ya plomberie.

SEKTIO 14. BIZALELO MPE LIBATELI

- A. Bisika ya bozalani mpe pene na yango.** Esengeli ete Esika ya Kobatela Bana ezala ndako ya malamumu to na batima ya malamumu oyo ekokite kotya bomoi, kolongono to libateli ya Mwana na likama.
1. Baescalier ya Bana esengeli ezala na bisika ya kosimba.
  2. Baescalier esengeli ezala pene na bifelo. Escalier na bisika ya Bana, Bana mike mpe Bana babandi kokende kelasi esengeli ebatama na polte.
  3. Bisika ya baprise ya kura oyo Bana bazali kosalela, to Bana bebe mpe Bana babandi kokende kelasi esengeli ezala na mizipi mpe biloko ya kobatela mpona Bana babenda yango te.
  4. Bankisi nyonso, ya toxic, ya likama mpe nyonso ekoki komonisa Mwana mpasi lokola balimete, ba feux d'artifices, mpe biloko ya kura esengeli ezala bisika Bana bakoki kozwa yango te.
  5. Komela bangi ekoki te kosalema esika Bana bazali.
  6. Basinga oyo ezali molai mpe ekoki kokanga Mwana na kingo (bametele motoba to koleka) esengeli te ezala esika Bana bazali kasi kaka soki ezali kosalema na activite mpe mokolo azali wana.
  7. Biloko na singa ya kura esengeli ezala na mir mpona ekoya te, to singa ezala esika Bana nse ya mibu mitano bakoki te kosalela yango.
  8. Esengeli ete Esika ya Kobatela Bana ezala na telefone ezali kotambola malamumu.
  9. Esika ekoki kokanga polte ya liboso mpona bato ya libanda bakota te, kasi esengeli kokoka kofungola polte na ndenge ya kati mpe Basali ya Kobatela Bana bayeba soki moboti/mobateli ya Mwana aye to alingi komona Mwana.
  10. Esengeli biloko ya kosakana ezala na esika ya bopeto mpe etambola malamumu.
  11. Mpona bisika nyonso oyo Mwana akoki kowuta likolo akoyi, esengeli ya bisika ya metele 29 ezala na bamatela monene ya bametele 39 ti libanda ya esika nyonso. Soki esika ya kosakana ezali molai ya 48 metele esengeli ete bamatela ezala ata mwa na bametele mibale.
  12. Bakiti, mpe biloko misusu ya ndako oyo ekoki kokoya esengeli kobatela yango malamumu na efelo.
  13. Esengeli Esika ya Kobatela Bana epetolama mikolo nyonso esika Bana bazali. Esengeli te kosalela bankisi ya kosokola ndako pene na bisika Bana bazali mpe esika bazali esengeli ezala na mopepe malamumu ntango nyonso.
  14. Bana bakoki te kozala pene na biloko ya kura ntango bato bazali kosalela makambo ya kura yango nde esengeli kotya yango mosika mpona emonisa Mwana mpasi te.
  15. Batrousse ya Basali, basakosi mpe biloko misusu esengeli te ezala bisika Bana bakoki kozwa yango.

16. Bisika nyonso ya bapolte esengeli ezala malamumu mpona kokima soki esengelami.
17. Esengeli Bisika ya Kobatela Bana ebwaka poubelle mpe bakomposte ezala mosika ya Bana soki ezali kolumba solo ntango etondani mpe yango ezali mabe mpona kolongono na esika ya Kobatela Bana.

B. Esengeli kosakana libanda mpe bopemi ezala. Esengeli Bana bazala na makoki ya kosakana kati mpe libanda ya ndako.

1. Bana oyo bazali na esika ya bobateli mpona bangonga nse to minei esengeli bazala na makoki ya kopema ata mpona baminute 10 lolenge bamposa ya Mwana esengi.
2. Bana oyo bazali na Esika ya Kobatela Bana mpona bangonga minei to koleka esengeli bazala mwa na ngonga oyo mpona kopema kasi ezala elongo moko na bamposa ya Mwana.
3. Bana oyo bazali na Esika ya Kobatela Bana mpona basanza 12 esengeli bazala na mwa baminutes 60 mikolo nyonso mpona kosakana libanda. Esengeli mikolo nyonso Bana bakende libanda mbala moko.
4. Soki temps ezali malamumu te mpona Bana basakana libanda lolenge elobelami na Etaleti ya Temps na Lolenge ya Mopepe, esengeli kososola ndenge ezali mpona bazala libanda.
5. Komona tele, komona bavideo, mpe/to kozala na ordinatere to baelektronik esengeli ezala oyo ezali kolakia Bana, mpe ezali malamumu mpona ya Bana, mpe ezala kaka mpona ngonga moko na mokolo. Na ngonga ya makambo ya mbalakata oyo esengeli kokanga lekol, Bana oyo bazali na mibu ya kokende lekol bakoki kosalela baelektronik mpona kotanga na mosika mpona ngonga nyonso esengeli na lekol.
6. Esengeli nini bazali kosala ezala makambo ekolakisa bango mpe ekolendisa mayeye na bango.

C. Ndelo malamumu ya kubele. Esengeli Mibeko ya Bisika ya Kobatela Bana ekokana na 22 MRS Ch. 252, Mibeko ya Pwazon ya Kubele, elobela na ndenge nini kosalela kubele na peinture ya biloko ya Bana ya kosakana, to na kati ya ndako to libanda ya ndako.

1. Esengeli Bisika ya Kobatela Bana bambula nyonso esala etalelo ya komona soki likama ya kubele ekoki kozala na peinture ekomi kobeba.
2. Ekoki kosalema ete Esika eleka etalelo oyo te soki:
  - a. Batongaki batima na 1978 to na bambula elandi;
  - b. Batima ezali na certificat elobi ete likambo ya kubele ezali te mpe peinture ya kubele ezali te wuta basanza 12;
  - c. Bazali mosika ya likama ya kubele wuta basanza 6 nsima ya kozwa certificat elobi bazali na likama ya kubele te mpe bambula nyonso bato ya etalelo batikali kaka koloba yango.
  - d. Esika ezali ata na Mwana moko te ya mibu mitoba to kokita.
3. Esengeli ete etalelo ya kubele esalema na moto ya etalelo awuti na Maine to moto ya esosolami ya likama soki etalelo elakisi ete likama ya kubele ekoki kozala.
4. Soki bilembeteli ya kubele ezali na Bisika ya Kobatela Bana liboso ya 1978, esengeli ete Esika ya Kobatela Bana epesa makomi elobei na baboti ya Bana na bobateli ete likama ya kubele ezali na Esika

wana ya Kobatela Bana. Esengeli Esika ya Kobatela Bana ekoma na mokanda ya Mwana nyonso ete bayebisaki bato na bango mpe batindaki bango mikanda ya liyebisi.

5. Kolongola kubele ewuti na peinture to na mabele esengeli kosamela na bomoko na 10-144 CMR Ch. 292, Mibeko ya Makambo ya Pwazon ya Kubele.

D. Monoxyde ya carbone. Esengeli Bisika ya kobatela Bana bazala na basystem oyo ezali kotambola malamumu mpe ekoka komona monoxyde ya carbone.

1. Baekipma ekoki kozala biloko ya kura (ya prize to lolenge mosusu) to batterie oyo etambolaka na monoxyde ya carbon oyo ewuti na mitindo (UL-Listed) ya Underwriters Laboratories Inc. to na monoxyde ya carbone na system ya kura oyo ekoki kolakisa ete bazali mpe na system yango oyo ekoki mpe kosala ngelengele/molinga soki emoni biloko ya UL-Listed.
2. Esengeli kozala ata na moko ya detecteur ya monoxyde ya carbone na bandelo nyonso ya batima oyo Esika ya Kobatela Bana ezali mpe esengeli badetekter yango ezala na bomoko na mitindo ya Departema ya Libateli ya Bato ya Maine, Biro ya Leta ya Incendie to biro mosusu babepesi nguya ya kopesa mitindo.

E. Temperature ya batima.

1. Esengeli mwa temperature ya 65° Fahrenheit ezala bametele mibale kolongola mabele mpe ezala na bisika Bana bazali.
2. Soki temperature ya kati ezali 82° Fahrenheit, esengeli siko oyo Esika ya Kobatela Bana ezala na biloko ya kopesa mwa malili na bisika Bana bazali.
3. klimatiseur, vantilo, mpe bamachine ya kopesa moto esengeli ezali kasi ezala mosika mpona Bana basimba yango te to ezala na bobateli mpona ata Mwana moko te amona mpasi.
4. Bamachine ya kopesa ndako moto esengeli ezala na bondimi ya Departema ya Libateli ya Bato ya Maine, biro ya Leta ya Incendie to biro mosusu bapesi nguya ya kopesa mitindo. Esengeli kobatela biloko ya kopesa moto lolenge oyo ekoki komonisa bato mpasi te mpe kozikisa bato te esengeli kotya mpe kosalela yango lokola mitindo na yango esengelami.

F. Mwindi mpe Vantilo.

1. Bisika nyonso ya ndako oyo Bana bazali esengeli ezala na mwinda malamumu mpona Bana batambola malamumu. Esengeli mwinda ewuti likolo ezala na bisika ya ndako oyo Bana bazali mikolo nyonso mpona ngonga minei to eleki.
2. Esengeli bisika nyonso ya kati ya ndako oyo Bana bazali ezala na mopepe malamumu.
  - a. Esengeli kofungola maninisa soki mopepe ya libanda ezali malamumu te.
  - b. Esengeli maninisa mpe bapote mpona kokotisa mopepe ezala na bafungola ya malamumu.
  - c. Esengeli Esika ebongisa nyonso oyo ekoki kopolisa efelo ya ndako mpe kopesa ndako solo, to mwazisire yango nde esengeli kobongisa yango liboso Bana bakota esika wana.

G. Esika Moke ya Kosalela. Esengeli Esika ya Kobatela Bana ezala mwa monene ya bametele kare ya ntuku misato na mitano (35) ya esika Bana bakoki kozala.

1. Bisika oyo ezali te bisika ya kofanda ezali bacouloir, bisika ya kobomba biloko, bacoin ya bapolte, bisika ya kobomba bilamba, badush, bisika ya balakisi, bisika ya kolamba bilei, mpe babiro.
2. Esengeli te Bana na esika bazali koleka oyo esengeli, kasi kaka soki feti ya ntina ezali kosalema lokola ekomami na manaka ya program.

H. Bisika ya kosakana libanda. Esengeli kozala na esika ya kosakana libanda, na esika ya malamumu mpona Bana basakana, na bisika mai ekoki kozala na nzela ya plomberie ya kosopana mpona etika kokangama esika Bana bazali.

1. Na bisika ya kosakana oyo Bana ya mibu nyonso bazali, esengeli esika ya kotambola ezala, ezala mpe cloturer, mpe gazon elakisi bisika nini esengeli Bana bazala na oyo etali bagroupe ya mibu na bango. Esengeli esika ekabolama na efelo, oyo ekoki kozala, kasi esuki te na bakiti to babancs.
2. Esika oyo likama ezali libanda na esika ya kosakana, esengeli Bana babatelama na esika ezali cloturer to ebatelami malamumu.
  - a. Makambo ya likama ezali kasi esuki te na, balabala, mai, esika mituka ezali koleka, bamontagne, to esika nyonso ekoki komema likama.
  - b. Esengeli cloture ezala mwa molayi ya 48 metre. Bisika nyonso ya kokangama esengeli ezala ata na portail moko, oyo ezala na libateli mpona Mwana afungola yango te.
  - c. Esengeli nzela mosusu ya kolongola esika ya kosakana ezala kasi ezala te polte ya kokota ndako.
3. Esengeli kobongisa biloko ya kosakana na ndenge moko Basali ya Kobatela Bana bakoki kolandela kobatela Bana ntango nyonso.
4. Esengeli Bana balata bakask soki bazali kosala makambo oyo ekoki komonisa mutu na bango mapasi (lokola komema velo, scooter, kosala bapatin, barouettes, kosakana na neige mpe/to roulettes ya kuda).
5. Baekipma oyo eleki bametele 36 esengeli ezala na biloko likolo oyo ebombaka kura.
  - a. Biloko ya kobomba kura ezali mike ya banzete, gravier, elastic to bamatela to mabele.
  - b. Biloko oyo ezali kobomba energie esengeli ezala bisika nyonso mpona kopekisa makama.
  - c. Soki biloko oyo ebombaka energie moke ezali kosalema, babalancoires, bagrimpers mpe batombagans esengeli ezala na biloko oyo ebombaka energie malamumu lolenge ya molai ya eloko yango.
  - d. Beton na asphalt ekoki kosalema te.
6. Esengeli kozala ba baekipema ya mibu mpe bamposa ya Bana nyonso. Bagrimpeurs, babalancoires mpe batombagans esengeli kozala:
  - a. Ezala na libateli makasi, bopeto na condition malamumu mpe malamumu mpona kosalela; mpe

- b. Ezala mosika mpona kopekisa bato bamona mpasi , mpe bapoto to baclosure, bifelo na biloko misusu ya kosakana ezala mosika.
- 7. Esika ya kosakana ezala na biloko ya likama te mpe esengeli mikolo nyonso komona lolenge nini ezali.
  - 8. Bakarton ya mabele to basakosi ya mabele esengeli ezala esika ya malamumu mpe ya bopeto.
  - 9. Esengeli bisika ya kosakana ezala na makoki ya kobatama na moi
    - a. Esengeli ete Esika ya Kobatela Bana esala ete Bana bazala te na likama ya moi to ya kozwa barayons ya UV yango nde esengeli balata bachapo, batya mafuta ya kobatama na moi (kasi te soki moboti alobi ndenge mosusu).
    - b. Bana oyo bazali nse ya mibu motoba esengeli bazala mosika ya moi, mpe Basali ya Kobatela Bana bakoki te kotya Bana mike mafuta ya kobatama na moi kasi kaka soki moboti to monganga ya Mwana andimi yango. Esengeli mokanda ya makomi ya bondimi ya monganga ezala na mikanda ya Mwana.
  - 10. Departema ekosenga te bisika ya kosaka ezala na program ya Zardin ya Bana soki program ya kelasi ezali na mwa baminutes 20 mpona kosakana
  - 11. Na Bisika ya Kobatela Bana oyo ezali na Bana 13 to koleka, Bana mingi bakoki kozala na esika moko ya kosakana:
    - a. Ratio ya mosali-na-Mwana esengeli kolandela yango ntango nyonso;
    - b. Esika ya Kobatela Bana ezali na makomi ya mibeko oyo etali makambo ya kozala libanda, yango ezali:
      - i. Motango ya nsuka ya Bana oyo bakoki kozala esika moko na ngonga moko;
      - ii. Makambo oyo esengeli mpona ekengelo, lokola kotalela esika ya kosakana mpona bagroupe ya Bana ya mibu na mibu; mpe
      - iii. Kozala na Mosali ya Kobatela Bana ntango bazali kosakana.
    - c. Basali nyonso ya Kobatela Bana bazwi fomatio mpe bazali kolanda mibeko ya kozala libanda.
    - d. Baboti/babateli nyonso esengeli bazwa kopi ya makomi ya mibeko ya kozala libanda.
- I. Mindoki.** Mindoki, bambeli ya bokila, likula, mpe mindoki misusu esengeli te ezala na Esika ya Kobatela Bana.
- J. Biloko, bikolo ya kosakana, baekipema mpe makambo ya kosala.** Biloko, bikolo ya kosakana, baekipema mpe makambo ya kosala esengeli ezala ya malamumu mpona bokoli ya Bana.
- 1. Esengeli Esika ya Kobatela Bana ezala na biloko ya kosakana mpe baekipema mpona kopusa bokoli ya Bana ntango bazali kosala makambo kati to libanda ya ndako mpe ekokana na mibu mpe motango ya Bana.

- a. Bane bebe: Esengeli biloko mingi ya kosakana ezala, bamiziki mpe babuku oyo ekopusa Bana baluka koyeba makambo, epusa kokola ya bamiscle ya nzoto, kosalela maboko mpe miso, mpe komonela, koyoka mpe kosimba.
  - b. Bana mike mpe Bana bazali kokende lekol: Esengeli kozala na makambo ya kosala kati na oyo: babloc, masolo, koyekola bandinga mpe kotanga, arts mpe kosala biloko na maboko, kosakana mpe kobongisa biloko (lokola bapuzzles mpe batablo ya clou), makambo ya koyekola koyoka mpe komona (lokola mabele mpe mai), science mpe nature, na miziki.
  - c. Bana ya mbula ya kelasi: Esengeli kozala na makambo ya kosala kati na oyo: babuku mpe ndinga, arts mpe kosala biloko na maboko, kosakana, science mpe nature, na miziki.
2. Esengeli kolongola biloko ya kosakana oyo ebengami na Komisio ya Etats Unis ya Libateli ya Kosomba biloko (CPSC), to esengeli kobongisa yango to kosomba ya sika.
  3. Esengeli esika ezala na bilamba mingi mpona Bana, mpona ete soki basumbi, babebisi bilamba balati, bakoki kopesa bango misusu mpona mokolo wana.

K. Biloko ya ndako. Esengeli Esika ya Kobatela Bana ezala na biloko ya ndako esengeli mpona kokokisa bamposa ya Bana.

1. Esengeli kozala na esika ya kofanda na bomoto mpona Bana bafanda na bilamba ya libanda to batya biloko na bango.
2. Esengeli Esika ya Kobatela Bana epesa Mwana nyonso nini esengeli mpona bopeto na ye (brosse ya mino, lisanola, etc.) mpe biloko ya bomoto (serviette, kopo ya komela mai) soki esengelami.
3. Soki bisika ya kosokola esengelami:
  - a. Esengeli te Bana basokola esika moko to bakabola mai moko ya kosokola;
  - b. Esengeli badush ezala ya kopetola liboso ya kosalela yango mpona Mwana na Mwana;
  - c. Esengeli kopesa Bana baserviette ya bopeto; mpe
  - d. Esengeli te Mwana nyonso nse ya mibu mitano azala ye moko na dush.

L. Mbetto ya babebe, mpe biloko ya kolala.

1. Mbetto to esika ya kosakana oyo ekokani na mitingo ya libateli ya Komisio ya Etats Unis ya Libateli ya Kosomba biloko (CPSC), oyo ezali na <https://www.cpsc.gov/s3fs-public/5023.pdf>, esengeli ezala mpona Mwana nyonso ti mibu ya basanza 18.
  - a. Mbetto moko ekoki te kozala na Bana koleka Mwana moko ntango bazali kolala.
  - b. Bambeto ya etage ekoki kozala te.
  - c. Esengeli bamatela ezala oyo epolaka te mpe oyo ekoki kosokolama.
  - d. Esengeli mbetto nyonso ezala na matela ya malamumu oyo ekoki te kopola, ezala makasi mpe oyo ekokani malamumu na monene ya mbetto.

- e. Biloko nyonso oyo ekoki kopekisa koningana ya Mwana esengeli te ezala.
  - f. Esengeli te biloko ya kosakana mpe baelektronik ezala pene na mbeto ya kolala. Esengeli esika nyonso ya kosakana ezala na matela na yango to matela ya sika oyo basali yango esika endimami.
  - g. Esengeli Bisika ya Kobatela Bana ezala ata na mwa kiti ya roulant mpona Bana oyo bakoki te kotambola. Bisika ya kosakana ya roulant ekoki te kozala mbeto ya komema bato ya kobela.
2. Babasine oyo ekokani na mitindo ya libateli ya CPSC ekoki kosalema mpona Bana bebe ti mibu ya basanza mitano, kati na kilo esengeli. Esika ya Kobatela Bana ekoki te kosalela basine mpona Mwana oyo akoki kotelema ye moko na mbeto.
3. Bambeto, babasine mpe bisika ya kosakana mpona Bana mike nse ya basanza 12 esengeli te ezala na badrap etandani malamumu te, kasi esuki wana te esengeli te ezala na; bacoussin, bacouvertute, biloko ya kobongisa kolala, babiberon to biloko ya kosakana. Esengeli ezala na bacouverture etandana malamumu na mbeto.
- a. Bamatela, biloko ya kosakana, babasine na bambeto ya Bana bebe mpe Bana mike esengeli ezala ntango nyonso ya kopetola mpe kodesinfector yango na tour ya Mwana nyonso, to soki ekomi kontamine, to mbala moko mposo nyonso.
  - b. Bambeto nyonso, babasine, mpe bamatela ya kosaka esengeli etandana na bilamba ya mbeto ekokani malamumu.
  - c. Bambeto, bilamba ya kotanda mbeto, bamatela to bisika ya kosakana oyo ezali ya kolala esengeli ebongwana malamumu mpe ezala mosika na mwa bametele 2 mpona bato bakoka kotambola to kotya efelo mpe ekoki kosalema.
4. Esengeli kobongisa mbeto, esika ya kolala mpona Mwana nyonso nse ya mibu mitano na bobateli mpona bangonga minei to mingi. Esengeli kosokola bilamba nyonso ya mbeto liboso Mwana mosusu asalela yango. Esengeli kosokola bilamba ya mbeto mbala moko na mposo lokola esengeli.
- a. Bacouverture, basakosi ya kolala, bilamba ya mbeto, mpe bamatela esengeli ezala esika moko oyo ekosimbana simbana te mpe esengeli kosokola yango na desinfectant liboso ya kosalela yango.
  - b. Esengeli kosokola badrap liboso ya kosalela yango mpona Mwana mosusu. Badrap na bacouverture nyonso esengeli kosokwama lokola esengeli, kasi te nse ya mbala moko na mposo.
5. Esengeli te kokanga Bana makasi na kati ya couverture mpe esengeli te kozipa mitu na bango ntango bazali kolala to kopema.

M. Bisika ya toilet. Esengeli kozala na bisika ya toilet oyo ezali na mai ya malili mpe ya moto mpe ezalli na sabuni mpona moto nyonso.

- 1. Esengeli toilet moko na basine moko ya kosokola mpona Bana ntuku mibale (20), ezala wana mpona Bana basalela, mpe ekengelo ezali soki bazali kosalela yango.
- 2. Esengeli ete Bisika ya Kobatela Bana ezala na ata esika moko ya kosokola maboko na bisika nyonso ya kolongola Bana kush mpe kolatisa Mwana kush mpe ezala na esika oyo Bana nyonso bazali.

3. Escalier esengeli ezala esika ya batoilet mpe babasine ya kosokola maboko, mpona Bana oyo esengeli batelema likolo ya eloko mpona kosalela bisika yango.
4. Esengeli temperature ya mai etika koleka 120° Fahrenheit na bapompe oyo ezali ya Bana.
5. Esengeli kosalela baserviette ya kobwaka to kopetola na bilamba to baserviette ekoki kobwama nsima ya kosalela mbala moko kaka. Esengeli bilamba ya sika ya kosokola mikolo nyonso mpe esengeli kosokola baservitte ya dush mikolo nyonso.

N. Kolongola kush/kabine

1. Esengeli komona Bana bangonga nyonso mibale (2) mpona komona soki basumbi mpe soki basumbi esengeli kobongwana bango bilamba noki.
2. Esengeli kotya bakush ya kosumba na kontine oyo ezali na mozipi mpe mosika ya poubelle ya biloko misusu, mpe lisusu mosika na bilei to bisika ya kolamba bilei to esengeli kokanga yango moko mpe kobwaka yango na poubelle na yango moko.
3. Kolatisa Mwana kush esengeli esalema na table ya kolatisa Bana bakush to na elamba epolaka te oyo esengeli kosokola yango ntango nyonso nsima ya kosalela yango to na likolo ya elamba oyo basalelaka kaka mbala moko.
4. Mesa ya kochange to matela ya kochange Bana ekoki te kozala na kuku to na esika ya kolamba bilei.
5. Esengeli Basali ya Kobatela Bana basokola maboko mpe maboko ya Mwana na sabuni mpe mai ya bopeto nsima ya kolongola mpe kochange ye kush.
6. Mpona Bana oyo bazali kolata bakush ya etendi, esengeli kush yango ezala na alaise oyo epolaka te mpe ezali kopekisa masuba to nyei esopana.
  - a. Esengeli kochange kush mpe kush ya etendi esika ya kochange Bana.
  - b. Bakush ya etendi mpe bilamba oyo Bana basumbi esengeli etyama na sakosi ya bilamba ya mbindo mpe kokanga yango (esengeli te korincer yango, koningisa to kofandisa yango kati na mai) mpe esengeli kotinda yango ndako mpona basokola yango.
  - c. Esengeli sakosi to kontine wana ezala mosika ya Bana.
7. Esengeli Esika eyokana na maboti mpona koyokana bolamu makambo ya kosokola to kokipa Mwana na lolenge oyo ekokokisa bamposa na ye.
8. Bavase ya kosumba esengeli kosokola yango ntango nyonso soki Mwana asilisi kosalela yango, esengeli korincer mpe kodesinfector na esika oyo ezali te mpona kolamba bilei.
9. Vase ya kosumba ekoki to kosalema esika ya kolamba bilei.

O. Banyama.

1. Esengeli banyama ya ndako batika kozala likama mpona Bana.
2. Esengeli Esika etika kozala na bosumbi ya banyama mpe bisika ya kati etika kozala na solo ya banyama.

3. Kosumba ya banyama esengeli te ezala esika bazali kolamba bilei to kobongisa bilei mpe esengeli kozipa yango mpona Bana batika kosimba kosumba ya banyama.
4. Esengeli banyama nyonso bazala na vaccin ya barabbins lokola esengelami mpe esengeli mikanda ya banyama nyonso ezala oyo elakisi lisolo ya vaccin lokola elobelami na Sektio 5 ya mibeko oyo.

P. Esika ya kokima incendie

1. Esengeli fomatio ya bisika ya kokima incendie esalema ata mbala moko na sanza mpona Bana nyonso mpe mikolo oyo bazali wana mpe esalema ata na mwa bisika mibale (2) ya kokima. Esengeli mokanda nyonso ya bafomatio ya incendie ezala lokola elobelami na Sektio 5 ya mibeko oyo.
2. Esengeli makambo ya kokima incendie esalema na mibeko mpe mitindo oyo ekomami na bisika ya ndako oyo Bana bazali.
3. Esengeli kosalela bangengele to badeterker ya molinga, soki ekokani, mpona kosala fomatio yango.

Q. Ebongiseli mpona makambo ya mbalakata. Esengeli Bisika ya Kobatela Bana ezala na ebongiseli ya nini kosala ngonga ya likambo ya mbalakata lokola incendie, likambo ya mokili, to likambo nyonso ekoki kotya kolongono ya nzoto ya bato to libateli ya Bana na likama ntango bazali Esika ya Kobatela Bana. Esengeli Basali ya Kobatela Bana basosola bambula nyonso ebongiseli ya nini kosala ngonga ya likambo ya mbalakata mpe babongwana yango soki esengeli. Esengeli Bisika ya Kobatela Bana bazala na kopi ya nsuka ya ebongiseli ya evakuatio mpe bapesa baboti mpe babateli nyonso ya Mwana makomi ya bisika wapi kokima ngonga ya likambo ya likama mpe esengeli kopesa bango yango mokolo baye kotya nkombo ya Mwana na Esika ya Kobatela Bana.

1. Esengeli ebongiseli ezala na oyo:
  - a. Evakuatio, mpe esika mpe banzela nini kokima ngonga ya evakuatio;
  - b. Kokanga esika to kobatama kati na esika;
  - c. Lolenge ya koyebisa Baboti/Babateli;
  - d. Lolenge ya kolandela bamposa ya Mwana nyonso mpe bamposa ya Bana na bibosono;
  - e. Litambwisi na bakonzi ya mboka ngonga ya likambo ya mbalakata; mpe
  - f. Mitindo ya ndenge nini kolandela bobateli ya Mwana ngonga ya likambo ya mbalakata.
2. Esengeli Esika ya Kobatela Bana esala fomatio ya evakuatio ata mbala mibale na sanza mpe esengeli mikolo yango ekomami na mikanda mpe bato nyonso bakoka komona yango. Esengeli kosala fomatio oyo ekopusa bato basala nini ekomami.
3. Esengeli Basali nyonso ya Kobatela Bana bazwa fomatio mpe bayeba nini ya kosala na ebongiseli ya likambo ya likama.

SEKTIO 15. KONAGER MPE KOTAMBOLA NA MAI

- A. Mibeko oyo etali kozala na mai mpe mitindo ya libateli.** Esengeli kokengela mpe kozala pene na Bana ntango nyonso, esengeli Mosali ya Kobatela Bana azala pene ntango nyonso soki Bana bazali kosakana na mai na pisini to na pisini ya plastiki.
1. Esika ya Kobatela Bana oyo ezali kopesa makambo ya kosakana na mai esengeli ezala na mibeko ya kozala na mai mpe na mibeko ya libateli.
  2. Esengeli mibeko mpe mitindo ya kozala na mai elobela nini ekoki kosalema na Esika ya Kobatela Bana mpe libanda ya Esika ya Kobatela Bana, lokola na pisini ya libanda to na plage.
  3. Esengeli mibeko na mitindo ezala na ebongiseli ya makambo ya mbalakata oyo etali makambo ya kozala na mai, kasi etali te esika wapi bazali. Esengeli ebongiseli wana ezala mpona basali nyonso. Esengeli ebongiseli ezala mpe na lolenge ya kosalela lisalisi ya mbalakata, kopesa nkisi ya mbalakata, kozinda na mai, temperature ya mabe mpe makambo nyonso ya kotalela libateli ya Bana.
- B. Ndingisa ya baboti.** Liboso ya kozala na Mwana na makambo ya kozala na mai esengeli esika ya Kobatela Bana ezala na mokanda ya makomi ya baboti na babateli oyo elakisi ete bang'o bapesi bondimi na bango kati na likambo wana. Ata mwa mbala moko na mbula, esengeli Moboti apesa bondimi likolo ya oyo apesaki liboso, ezala na elembo ya Moboti mpe mokolo bapesaki ndingisa na mokanda. Esengeli mokanda ya ndingisa oyo ezali na mokolo mpe elembo ya Baboti ezala kati ya mikanda ya Mwana oyo ezali na Esika ya Kobatela Bana. Esengeli mokanda ya kopesa ndingisa ya moboti ezala na:
1. Nkombo ya Mwana mpe mbotama;
  2. Bosakani ya mai oyo ezali;
  3. Makoki ya Mwana ya konager;
  4. Esika nini kosakana na mai ekozala;
  5. Kozala to kozanga kozala na maitre-nageur; mpe
  6. Elembo ya moboti mpe mokolo batyaki elembo.
- C. Likolo.** Biloko nyonso ya kosakana na mai esengeli ezala na gazon to na bisika ebombaka energie.
- D. Fomatio ya mike na certificat esengeli mpona bosakani ya mai.** Esengeli Esika ya Kobatela Bana ezala na bato oyo bazwi fomatio na makambo ya mai, lokola elobami na mibeko awa, a(ba)zala esika wana ntango nyonso soki bato bazali kosakana na mai.
1. Pisini ya libulu. Esengeli te Bana bazala pene ya Pisini ya Plastiki bango moko esengeli bazala wana na moto ya kokengela bango Libateli na Mai na Pisini ya Plastiki.
  2. Pisini. Esengeli te Bana bakota pisini nyonso to esika ya pisini ya plastiki, esengeli bazala wana na Moto ya ekengelo na bisika ya Pisini ya Plastiki.
  3. Maitre-nager azali na bacertificat ya solo. Bisika ya Kobatela Bana oyo ezali na kosakana ya pisini oyo ezali na bametele 48 esengeli ezala na maitre-Nager azali na certificat mpe azala wana ntango nyonso soki bato bazali kosakana na mai. Esengeli kopi ya Certificat ya Maitre-Nager ezala kati na mikanda ya program.

- E. Bopet.** Esengeli kokoka komona kati to nse ya pisini. Esengeli kokoka komana polele nse ya pisini. Esengeli bapisini ezala na system ya kosokola mpe/to kopetola mai. Bapisini ya libulu esengeli kosokola yango ntango nyonso mpe kochange mai mikolo nyonso, mpe lolende esengeli mpona etika kozala kontaminer.
- F. Kokota na Pisini.**
1. Esengeli ntango nyonso kosopa mai ya pisini ya libulu soki moto azali kosalela yango te.
  2. Bajacuzzi esengeli kobatela yango to kokanga yango na cloture mpona Bana batika kokoya na kati.
  3. Esengeli mpe kotya cloture na Bapisini nyonso na bisika oyo Bana bazali. Esengeli cloture ezala mwa molai ya bametele minei mpe ezala na fungola mpona kokanga polte na yango.
  4. Na bisika ya pisini esengeli te kozala na bifelo oyo bato bakoki komata mpona kosote kati ya mai esengeli ezala ata mwa bametele minei mpe pisini ebatama na cloture wana ya bametele minei na fungola ya kokanga polte. Ntango moto te azali na pisini, esengeli kolongola baescalier na pisini to esengeli kobatela yango mpona bato batika kokota.
- G. Bafomatio ya kozwa mayele ya nini kosala ngonga ya likambo ya mbalakata.**
1. Esengeli bapisini nyonso bazala na telefone oyo bato bakoki kobenga soki likama ya mbalakata ekoyi. Esengeli telefone ekoka kobenga noki lisalisi ya mbalakata.
  2. Esengeli mbala moko na sanza kosala fomatio ya nini kosala soki likambo ya mbalakata ya mai esalemi. Bafomatio oyo esengeli esalema na bomoko ya bomoko ya mibeko mpe mitindo elobelami, oyo etali lolenge nini kosimba baekipema ya libateli, evakuatio ya Mwana, lolenge nini kosala ete Bana nyonso bazala wana, mpe bacontact ya mbalakata.
  3. Esengeli bisika ezala na makomi yango, mokolo mpe ngonga nini fomatio ekosalema.
- H. Ratio ya Mosali-na-Mwana ntango ya kozala na mai.** Esengeli ete ratio ya mosali-na-Mwana elandelama ntango bazali kosakana na mai.
1. Moto ya Kolandela Libateli ya Mai na Pisini ya Libulu akoki kotanga ratio ya mosali-na-Mwana. Moto ya Kolandela Libateli ya Mai mpe balakisi ya konager bazali te kati ya motango ya ratio ya mosali-na-Mwana. Moto ya Kolandela Libateli ya Mai mpe maitre-Nager azali na mikanda ya solo bakoki kofanda libanda kasi na bapene ya pisini.
  2. Soki Bana misato to nse ya misato bazali na Pisini, esengeli ete moto ya Kolandela Libateli ya Mai azala na motango ya ratio ya mosali-na-Mwana. Moto ya Kolandela Libateli ya Mai esengeli alandela malamumu ekengelo ya Bana bazali na pisini.
  3. Soki pisini ezali mozindo ya bametele minei koleka, kaka Basali ya Kobatela Bana oyo bakoki konager moto bakozala kati ya ratio ya mosali-na-Mwana.
- I. Pisini.** Bisika ya Kobatela Bana oyo ezali na bapisini na bisika ezali esengeli eyeba mibeko ya kolandela ngonga ya mbalakata, ndenge nini kosalela baekipema mpe bacontact ya mbalakata.
1. Esengeli bisika ezali na motango ya mokolo nyonso oyo elakisi makambo nini ezali kosalema na pisini mpe ngonga nini ezali kosalema. Motango ya kolandela makambo ezali kopesama na pisini ekopesama na Departema mpe esengeli ezala na elembo ya mosali oyo azali mokonzi ya makambo ya pisini mpona mokolo wana.

2. Esengeli mibeko ya libateli na Pisini ekomama na esika oyo bato bakoki kotanga yango malamumu mpe esengeli kososola yango bamposo nyonso, mpe esengeli Basali ya Kobatela Bana balandela yango ntango bazali kokengela Bana.

J. Mosika ya pisini to kozala bisika ya bozalani mai

1. Mpona kozala na mai libanda ya Esika ya Kobatela Bana, soki maitre-Nager azali na certificat ya kozala maitre-Nager, esengeli Esika ya Kobatela Bana etinda moto ya Kolandela Libateli ya Mai soki bazali na Bana 20 to koleka.
  - a. Esengeli te maitre-Nager azala kati na motango ya bato ya Kolandela Libateli na Mai. Bato ya Kolandela Libateli ya Mai bakoki te kozala kati ya ratio ya mosali-na-Mwana. Basali ya Kobatela Bana misusu mpe esengeli bazala mpona kokokiasa ratio ya mosali-na-Mwana.
  - b. Kozala na mai na libanda esengeli ezala esika endimami na Esika ya Kobatela Bana mpe esika bakoki komona malamumu.
2. Mpona kozala na mai libanda ya Esika ya Kobatela Bana, soki maitre-Nager azali na mosala, esengeli Esika ya Kobatela Bana ezala mpe na moto ya Kolandela Libateli ya Mai soki Bana bazali kolela 13.
  - a. Esengeli bamaitre-Nager na bato ya Kolandela Libateli ya Mai batika kozala kati ya motango ya ratio ya mosali-na-Mwana. Basali ya Kobatela Bana misusu mpe esengeli bazala mpona kokokiasa ratio ya mosali-na-Mwana.
  - b. Esika ya Kobatela Bana oyo ezali kondima kosakana ya mai libanda to na bapisini ezali na mozindo ya 24", esengeli bapesa makomi na baboti to babateli nyonso ya Bana mpona koyebisa bango ete maitre-nageur akozala wana.
  - c. Moke te ya Basali ya Kobatela Bana mibale oyo bazali na mwa mibu 18 esengeli bazala wana ntango nyonso soki Bana bazali kosakana na mai libanda.
  - d. Kozala na mai na libanda esengeli ezala esika endimami na Esika ya Kobatela Bana. Liboso ya kokota mai, esengeli Esika ya Kobatela Bana emona ete cloture ezali, lokola babouees ezali, mpona kopekisa konager na ebale to etima bisika ezali na mozindo ya koleka bametele 16 mpe efelo ezala na kati ya mai oyo ezali ata mwa na bametele minei.

- K. Bato bayebi konager te.** Esengeli koyeba polele Banani bayebi te konager lolenge endimami mpe esengeli Basali ya Kobatela Bana bayeba yango, bato ya Kolandela Libateli ya Mai mpe bamaitre-Nager bazala na bacertificat ya solo.

SEKTIO 16. BILEI MPE BISIKA YA KUKU

- A. Bilei mpe bamizgueul malamu.** Esengeli ete bilei na bamizgueul epesami na Esika ya Kobatela Bana ezala nutritif mpe ya bolamu. Esengeli bilei nyonso (bilei ya ntongo, bilei ya midi mpe bilei ya mpokwa) mpe mizgueul epesama na Esika ya Kobatela Bana mpe ezala na baproteins, baproducts laitiers, bambuma mpe bandunda, mai mpe bacereales.
1. Esengeli mai ya komela ezala wana mpona Bana nyonso.
  2. Esengeli bamizgueul mingi ya nutritif ezala oyo mpe ezala na baproteins, baproducts laitiers, bambuma mpe bandunda, mai mpe bacereales.
  3. Miliki, mai, to mosusu ekoki kozala esika ya miliki esengeli epesama na Bana ntango nyonso ya bilei na bamizgueul.
  4. Monene ya bilei ya kopesa Bana esengeli ekokana na mibu mpe nzala ya Mwana.
  5. Basali bakoki kosenga Bana bameka bilei ya sika, kasi bakokite kopusa Mwana alia nini ye alingi te.
  6. Bilei ezanga banutritif lokola, bilei ya kokalinga, bilei ya baboutik oyo ezali na mongwa mingi to sukali esengeli epesama kaka ntango ya bafeti lokola mikolo ya vaccance to bafeti ya mbotama. Bana bakoki komela soda ntango nyonso balingi.
  7. Bakoki kopesa Bana kaka baonces 4 ti 6 ya 100% ya jis ezangi sukali mpona Bana baleki mibu ya basanza 12, kasi kaka mbala moko na mokolo.
  8. Esengeli kopesa Bana ngonga ya kolia bilei na bango, esengeli te kopusa bango basilisa bilei noki ngonga ya kolia to ya bamizgueul, mpe esengeli bazala ya kofanda ntano bazali kolia. Esengeli te kotika Bana basakana, batala tele to basalela baelektronik ntango ya kolia to ya mizgueul.
- B. Kosokola maboko.** Esengeli mikolo nyonso mpe Bana nyonso basokola maboko liboso ya kolambela to kolia bamizgueul to bilei.
- C. Ballergi.** Esengeli mikanda elakisi ballergi ya Bana ya bilei bakoki te kolia ezala ntango nyonso mpe esengeli basali nyonso oyo bakolamba bilia bamona yango mpe bazala na yango. Esengeli kolamba bilei na ebongiselo epesami mpona Bana nyonso bazali na ballergi to bakoki te kolia bilei misusu. Esengeli kotalela ebongiseli mpe kobongwana yango soki bamposa ya Mwana ekomi ndenge mosusu mpe esengeli kotalela yango mwa mbula nyonso.
- D. Mikumba ya Mosali ya Kobatela Bana**
1. Esengeli te Mosali ya Kobatela Bana oyo azali kobela alamba bilei. Basali ya Kobatela Bana oyo bazali na mpota ya polele bakoki te kosimba bilei.
  2. Bana bakoki kokota bisika bato bazali kolamba bilei kaka soki bazali na Mosali ya Kobatela Bana azali kokengela bango mpe likama moko te ezali soki bazali na kati ya kuku.
  3. Esengeli Bana bazali esika bakoki komona bango mpe esengeli Basali ya Kobatela Bana bakoka komona Bana mpe koyoka bango ngonga ya bilei mpe ya mizgueul.
  4. Bilei oyo bapesi Mwana moko bakoki te kopesa bilei yango na Mwana mosusu mpona alia.

E. Kobomba Bilei

1. Esengeli kobwaka bilei nyonso ekomi kontamier, ebebi, ekokisi mikolo na yango. Esengeli te kolia biloko evimbi, ekoti mopepe, to bilei ya manzanza ezali kosopana, esengeli nde kobwaka yango.
2. Esengeli kobatela bilei nyonso ekoki kobeba na temperature esengeli.
3. Esengeli bafrigerateur bazala na temperature oyo ekoki te koleka 40° Fahrenheit. Esengeli kozala na thermometre na kati ya refrigerateur ntango nyonso.
4. Bakongelateur bazala na temperature ekoki te koleka 0° Fahrenheit. Esengeli kozala na thermometre na kati ya kongelateur ntango nyonso. Esengeli kozala na thermometre na kati ya kongelateur ntango nyonso.
5. Bilei oyo bati na kati ya refrigerateur esengeli kotya yango lolenge moko ekoki kozwa mopepe malamumu. Esengeli kozipa bilei nyonso. Mpona bapots ya bilei na freigerateur na Bisika ya Kobatela Bana esengeli nyonso ezala na nkombo. Esengeli kolia bilei babombi na bapots kati na mikolo misato nsima ya kolamba yango.
6. Basakosi ya bilei ya midi to bilei misusu ewuti libanda ya program esengeli kotya yango na refrigerateur.

F. Kolamba Bilei

1. Esengeli kodecongele bilia na refrigerateur to kati ya mai ya malili. Bilei oyo basimbisaki moto na micro-onde esengeli kolia yango noki.
2. Esengeli kosokola bambuma mpe bandunda liboso ya kolia yango.
3. Bilei, soki basimbisi yango moto kaka soki batelela moto ezali malamumu mpona Bana mpe batye nini esengelami kati ya bilei.

G. Ekipema mpe basani ya kolamba

1. Esengeli kosokola bisika nyonso ya kolamba to ya kolia liboso ya kosalela yango.
2. Esengeli kosokola basani mpe biloko ya kolamba na lave-vaiselle ya elektronik to kosokola yango malamumu na mai ya moto mpe korincer na mai ya moto.
3. Biloko ya papye esengeli kosalela yango kaka mbala moko mpe kobwaka yango nsima ya kosalela yango.
4. Biloko ya kolambela to kolia na yango ya mbala moko esengeli kosalela yango kaka mbala moko.

H. Bisika ya kuku

1. Esengeli esika ya kuku ezala na mwinda malamumu, ezala na bopeto, mpe ezala na ordre ya malamumu.
2. Esengeli te kosalela bisika ya kolamba bilia mpona kosala makambo misusu soki bazali kolamba bilei to kobongisa masanga.
3. Esengeli bilei nyonso ya moto to biloko ya komela ezala mosika mpona Bana basimba yango te. Mosali oyo azali kosalela, kolamba bilei to komela masanga ya moto esengeli te amema Mwana.

4. Na Bisika ya Kobatela Bana, banyama bakoki te kozala esika bazali kolamba bilei to kobongisa masanga.
5. Esengeli kozala na baevrier oyo ezali kotambola malamumu mpe ezali kopesa mai ya moto na ya malili na pression ya malamumu na bisika nyonso oyo bazali kolamba bilei to kobongisa masanga to kosokola biloko ya kolamba. Badush ekoki te kosalema mpona kolamba bilei, kosokola milangi ya Bana bebe, to kosokola basani.
6. Bisika oyo ekoki kosimba bilei to masanga esengeli ezala bopeto, na biloko mingi te, mpe ezala malamumu.
7. Esengeli bisika ya kuku ezala na bopeto, ezala na banyama mike te, bapese te, mpe bakontaminatio misusu. Biloko nyonso ya kolamba, baekipema, mpe bilei esengeli ebombama esika ya bopeto, ya koyoma oyo ezali na banyama mike te, bapese te, mpe bakontaminatio misusu mpe esengeli kosimba yango lolenge moko ekoki te kozwa kontaminatio.
8. Batuyo ya plomberie na Program ya Kobatela Bana oyo ezali na Bana 13 to koleka ekoki te kozala likolo ya esika bazali kolamba bilei, kobomba bilei to kolia bilei.
9. Esengeli refrigerateur ezala bopeto, na ndenge ya malamumu, ezala na bamicrobe te to mai ya mbindo esopani wana.

SEKTIO 17. TRANSPORT

- A. Makoki ya chauffeur.** Esengeli ete moto nyonso oyo azali kokumba Bana oyo bazali na bobateli na Esika ya Kobatela Bana azala na licence ya komema motuka, bambula nyonso bapesa mikanda elakisi makoki Departema makoki mpona komona mikanda na ye na Biro ya Mituka mpona kotala soki azwaki baresultat ya malamumu ya Esosolami ya Biro ya Mituka, mpe akoma na mokanda ya Departema ya fomatio ya transport ya Bana liboso ya kokumba Bana mpe esengeli kosala yango bambula nyonso mibale.
1. Etumbu ekoki koyakela Esika ya Kobatela Bana soki bazali kokumba Bana na kozanga nini esengeli:
    - a. Kokumba motuka ekoki kopusa kufa,
    - b. Koboya na makasi kosuka soki lapolice esengi motuka esuka,
    - c. Koboma moto ntango bazali na motuka wana,
  2. Bitumbu oyo ekopekisa kokumba Bana mpe kozwa Bana na Esika ya Kobatela Bana soki ata etumbu moko oyo esalemi kati na basanza motoba eleki
    - a. Kobuka mibeko ya OUI,
    - b. Kokumba motuka ntango moto azali na licence te to basukisi ye licence,
    - c. Kokumba motuka lolenge ekoki kotya bato na likama,
    - d. Koboya kosuka soki lapolice esengi motuka esuka,
    - e. Kokumba motuka na vitesse ezali kobuka mibeko
- B. Motango ya ndelo oyo motuka ekoki te koleka.** Motango ya bato oyo bamemi na kati ya motuka ekoki te koleka motango ya bakiti ezali na kati ya motuka, kasi ekoki koleka kaka na ngonga ya evakuatio ya mbalakata mpe kokende na esika mosusu nsima ya mbalakata.
- C. Libateli kati na motuka.**
1. Mwana moko te akoki kozala kati na motuka soki Bondimi ya Moto ya mokolo epesami te.
  2. Esengeli Bana balata bacinture ya libateli soki bazali kofanda to bazala kati ya bakiti ya libateli ya Bana na bomoko na 29-A M.R.S. § 2081.
  3. Mibeko ya mituka oyo ekomami awa likolo ezali te mpona mituka oyo ezali te na mosala ya Esika ya Kobatela Bana, lokola babis ya lekol, taxis, mpe/to babiro ya transport ya bato nyonso.
  4. Esengeli ete Bana oyo bazali na mibu 4 to nse mpe bazali kokumba bango na bis ya lekol bazala kati na bakiti ya libateli ya Bana na bomoko na 29-A M.R.S. § 2081.
  5. Esengeli te komema mindoki ata na motuka oyo Bana bazali na kati.
- D. Kosala nzela**
1. Esengeli Bisika ya Kobatela Bana bazala na makoki ya koyeba makambo ya Bana ntango nyonso.

- 2.** Esengeli kosala motango ya Bana ntango bazali kokende mpe kozonga na Bisika ya Kobatela Bana, mpe kosala motango mosusu ngonga nyonso ya kosala nzela.

SEKTIO 18. BOBATELI YA BANA BEBE/BANA MIKE

- A. Mibeko ya kobakisama mpona baprogram ezali na Bana bebe mpe Bana mike.** Lisusu na mibeko ezali, esengeli ete Esika ya Kobatela Bana oyo ezali na Bana ya mibu ya bamposo motoba ti basanza 36 balanda mibeko ya sektio oyo.
- B. Kotikala na etage ya liboso ya batima.** Bana oyo bazali nse ya mibu mibale esengeli bazala kaka na etage ya liboso ya batima to banivo ezali na ndenge ya kokende nse noki.
- C. Kopusa bamposa ya bokoli.** Bamposa ya bokoli ya Bana bebe mpe Bana mike esengeli kopusa yango na lolenge oyo:
  - 1. Esengeli ete Esika ya Kobatela Bana emona ete Bana bebe mpe Bana mike bazali na makambo ebele ya kosala mpona kokola malamuru na bisika nyonso esengeli, mpe elandana na bamposa ya bokoli ya Mwana.
  - 2. Esengeli Mwana nyonso akoka kolandela mpe kozala na ya ye moko nzela mpe bamposa ya kolala, kopema mpe kolamuka.
  - 3. Esengeli te Bana bebe mpe Bana mike bazala na biloko ya kosakana oyo bakoki komina mpe ekoki kokata bango mpema. Bilei oyo ekoki kokanga mpema mpona ezali monene to lolenge ezali ekoki kopusa kokanga mpema esengeli te kopesa yango na Bana bebe to na Bana mike;
  - 4. Esengeli kobalola Mwana nyonso ntango nyonso na bangonga 30 minutes, soki Mwana alamuki;
  - 5. Esengeli bazala na mabele kosakana kasi bazala bango moko te;
  - 6. Kosalela baekipema ya Bana lokola kasi esuki te na bagonflabe ya babebe, chandails ya babebe, to balançoire esengeli basalela yango kaka mpona baminute 30; mpe
  - 7. Bana bebe mpe Bana mike bakoki kozala na groupe kaka soki bazali 8 kasi eleka te.
- D. Koleisa**
  - 1. Esengeli miliki ya mabele nyonso ezala na nkombo ya Mwana, mokolo, mpe ebongwama lokola esengeli na tablo awa na nse.

Esika ya Kobatela mpe Batemperature			
	Likolo ya bisika	Refrigerateur	Kongelateur
Lolenge ya Miliki ya Libele:	77°F (25°C) to koleka (temperature ya ndako)	40°F (4°C)	0°F (-18°C) to koleka
Miliki ya libele ebimi sika na libele	Ti 4 Heures	Ti Mikolo 4	Kati ya basanza 6 ezali malamuru mpe ti basanza 12 mpe endimami
Ya kodecongele, Oyo ezalaki na malili	1 - 2 Heures	Ti Mokolo 1 (24h)	Kozongisa TE miliki ya libele na kongelateur soki edekongele
Oyo etikali nsima ya komela Koleisa Mwana	Soki Mwana asilisi molangi te, pesa oyo etikali kati na 2 heures nsima ya kosilisa kolia ya liboso.		

- 2. Esengeli bapopototo elambelama na baproduits ya malamuru. Kolamba potopoto ya ndako ekoki kosalema te.

3. Esengeli kotya nkombo ya Mwana na potopoto to na miliki ya libele mpe mokolo na yango.
4. Leisa Mwana potopoto kati na bangonga 2 nsima ya kolamba yango mpe lisusu ngonga 1 nsima ya koleisa Mwana mbala ya liboso. Soki Mwana alei potopoto te kati na 2 heures, esengeli kotya yango noki na refrigerateur mpe kopesa ye yango kati na bangonga 24.
5. Ngonga ya kolia mpe ebele ya bilei esengeli ezala na bamposa ya Mwana.
6. Esengeli Basali ya Kobatela Bana basunga Bana oyo bakoki te kosimba milangi bango moko.
7. Bana oyo bakoki kosimba milangi bango moko esengeli bazala ya kofanda pene ya Mosali ya Kobatela Bana.
8. Soki esengeli kotya miliki ya mabele to potopoto mwa moto, esengeli kotya yango kati ya mai ya moto (ya kotoka te) kaka mpona mwa baminute mitano, nsima esengeli koningisa molangi malamumu mpe koteste temperature liboso ya koleisa Mwana. Esengeli te kotya bamiliki ya libele to potopoto na micro-onde mpona ezwa moto to na four.
9. Esengeli kiti ya kolia mpona Bana bebe mpe ya Bana mike ezala mpona Mwana atikala kokoya.
10. Basani to milangi ya kolia esengeli ezala oyo ekoki te kobonzana to kopanzana mpe esengeli etika kozala na bisphenol A (BPA).
11. Esengeli koyebisa baboti noki soki bapesi Mwana mosusu miliki ya libele oyo ezalaki mpona Mwana mosusu. Esengeli Bisika ya Kobatela Bana ezala na makambo nyonso esengeli mpona kolandela mpe kosala batest.
12. Bilei ya milangi oyo basi bafungoli ekoki te kondimama na Esika ya Kobatela Bana. Esengeli molangi nyonso ya bilei ya Mwana ezala na makomi ya mokolo bafungolaki yango na program. Bilei nyonso ya Bana esengeli ezala na mokola oyo esika eyambaki yango. Bilei oyo bali te esengeli kobwaka yango kati na mikolo mibale (2) wuta mokolo bafungolaki yango to moko bazwaki bilei yango. Bilei ya Bana oyo eyakaka ya kolamba mpe bakoki kotya na kongelateure esengeli kobwaka yango kati ya sanza moko soki balei yango te.

E. Kolala/Kopema. Esengeli esika elanda mitindo ekomami na Sektio 14(L) ya mibeko oyo, mpe:

1. Esengeli kolalisa Bana na mokongo kati na basine, mbbeto to esika ya kosakana soki balingi kolala, kasi te soki moboti to monganga ya Mwana alobi esengeli te kosala yango. Esengeli makomi ya monganga ezala kati ya mikanda ya Mwana.
2. Esengeli Mwana bebe/Mwana moke nyonso akoka kolanda bangonga na ye moko ya kolala/kopema, kasi te soki makomi ya monganga elobi ndenge mosusu mpe esengeli ezala kati na mikanda ya Mwana
3. Esengeli kolongola babavette na bilamba oyo ezali na basinga to bakapush liboso ya kotya Mwana kati na mbeto na ye ya kolala.
4. Esengeli te kolatisa Bana bebe to Bana mike bamayo.
5. Esengeli kaka Mwana moko azala na kati ya mbeto ya kolala to na esika ya kosakana.

SEKTIO 19. BOBATELI YA MPOKWA

- A. Mibeko misusu mpona bobateli ya mpokwa.** Bisika oyo ezali koyamba Bana mpona bobateli ya Butu esengeli elanda mibeko epesami na sektio oyo, mpe na oyo elobelami na basektio misusu ya mibeko oyo.
- B. Bobateli ya Mwana na Mwana.** Esengeli Esika ya Kobatela Bana esala makasi mpona kosala ete bobateli ya butu mpe kolamuka ekokana na Mwana na Mwana.
1. Esengeli Basali ya Kobatela Bana balamuka, bapesa ekengelo esengami, mpe bayeba bamposa ya Bana.
  2. Na Bisika ya Kobatela Bana, esengeli ata basali mibale bazali na program ntango nyonso na bangonga ya butu mpona bobateli mpe litambwisi ya butu.
- C. Bachambe ya kolala to kopema.** Esengeli Komisaire ya Incendie andima lolenge ya bachambre ya kolala.
1. Chambre oyo ezazli likolo ya nivo ya liboso ekoki kozala mpona kolala to kopema, soki chambre yango ezali na bisika mibale ya kobima, moko ezala nzela ya kokende libanda, oyo Bana bakoki kokoma nse noki.
  2. Soki esengeli Mwana moko akabola chambre na Mwana mosusu, esengeli Esika ya Kobatela Bana ezala na makomi ya ndingisa ya Baboti mpona Mwana nyonso oyo azali na bobateli, kasi etali ata te mibu na ye. Bana ya mibu ya kokende lekol esengeli bazala na bisika ya kolala ya basi mpe ya mibali mpe bisika ya kolata bilamba mpona basi mpe na ya mibali. Bandeko ya mwasi na mobali bakoki kolala esika moko kaka soki moboti apesi ndingisa na makomi.
- D. Bambeto mpe bitandi mbeto.** Esika oyo ezali kopesa bobateli ya butu esengeli ezala na bambeto ya kolala mpona Mwana moke nyonso, ezala bambeto ya makasi mpe ya libateli na matela na coussin mpona Mwana nyonso.
1. Mbeto ya etage ya likolo esengeli ezala na banzete ya libateli
  2. Esengeli te kosalela bambeto ya mai mpona Bana nse ya mibu ya basanza 36.
  3. Esengeli kobongwana bitandi mbeto bamposo nyonso nsima ya kolala ya Mwana na Mwana, to ntango nyonso esengeli. Mwana moko te akoki kolala na mbeto ya kopola.
  4. Bambeto ya pene na pene esengeli ezala ata mwa mosika na bametele mibale.
  5. Bambeto ya Bana mike esengeli elandelama na mibeko ya Sektio 14(L).
  6. Litoko ekoki te kozala mpona kolala butu nyonso.

SEKTIO 20. BANA YA MIBU YA KELASI MPE BAPROGRAM YA BOBATELI YA NGONGA NA NGONGA

- A. Mibeko misusu mpona Bana ya mibu ya kelasi na Bisika ya Kobatela Bana.** Lisusu, kolandela mibeko epesami liboso, esengeli Bisika ya Kobatela Bana elanda mibeko ya sektio oyo. Bisika ya Kobatela Bana ezali (A) bisika ezali na licence ya Mwana zomi na misato (13) to koleka oyo ezali na program ya Bobateli mpona Bana ya Mibu ya Kelasi, mpe (B) bisika ezali na licence mpona Bana zomi na mibale (12) to nse to Bana mingi te oyo bazali na mibu ya kokende kelasi.
1. Esengeli esika ezala, makambo ya kosala mpe baekipema ya groupe mpe makambo ya kosala mpona Mwana nyonso;
  2. Ebonsigeli ya makambo ya kosala esengeli elanda emoneli ya makambo ya societe, motema ya bato, nzoto mpe bamposa ya kolendisa mayele ya Bana; mpe
  3. Esika esengeli epesa mpe ngonga ya kosala makambo nini misusu balingi.
  4. Bisika ya Kobatela Bana oyo ezali na babatima ya lekol ya leta, lokola elobelami mpe endimami na Departema ya Eteyelo, esengeli te balanda mibeko oyo:
    - a. Sektio 2(A)(6)(a), 2(C)(7), mpe 2(C)(8) ya mibeko ya kolanda;
    - b. Sektio 7(C)(3)(b) oyo etali motindo ya kozala na basali mibale wana;
    - c. Sektio 14(A)(1-2) oyo etali baescalier;
    - d. Sektio 14(D) oyo etali badetekteur ya carbon ya monoxide; mpe
    - e. Sektio 14(F)(2)(b) oyo etali kozala na baecran.
- B. Program ya Bobateli ya Lipanda.** Mibeko misusu mpona program ya bobateli ya Lipanda; Lisusu na mibeko misusu elobelami, esengeli Bisika ya Kobatela Bana oyo ezali kopesa Bobateli ya Lipanda elanda mibeko ya sektio oyo.
1. Esengeli esika ezala na makomi ya mibeko ya lolenge nini esengeli kopesa Mwana na moto kaka moko oyo atyaki nkombo ya Mwana to na moto mosusu oyo moboti to mobateli oyo atyaki Mwana nkombo andimi.
  2. Esengeli program ezala na lolenge ya koyeba Mwana nyonso na bobateli, na makomi ya nkombo to lolenge mosusu.
  3. Program ekoki kopesa Bana nkisi ya kobikisa bomoi na bango kaka soki, ekokani na nini elobami na Sektio 12(H)(1).
  4. Esengeli ya Baprogram ya Bobateli ya Lipanda balanda oyo:
    - a. Sektio 5(D)(1)(c) mpe (d) oyo etali nkombo, limero ya telefone mpe esika wapi moboti azali kosala); mpe
    - b. Sektio 5(D)(1)(j) oyo etali nkombo mpe limero ya telefone ya monganga ya Mwana mpe ya Monganga ya mino.
    - c. Kopi ya bondimi ya Mo(ba)boti na Mo(ba)bateli.
    - d. Sektio 5(D)(1)(i) nini esengli mpona mikanda ya kozwa vaccin
    - e. Sektio 5(D)(1)(h) mokolo ya kotya nkombo mpe mokolo ya nsuka.

SEKTIO 21. KOPUSA BOTOSI, KOTYA LISUSU APLIKATIO, MPE KOTELEMELA LOTOMO

- A. Kopusa botosi.** Departema ekoki kosenga Esika ya Kobatela Bana babongisa bobuki mibeko na lolenge, mpe na ngonga oyo Departema amoni ete ezali malamau mpona kokokana na mibeto ya kobatela kolongono mpe libateli ya Bana. Departema ekoki nde kopona kokotisa etumbu, ntango nyonso elingi, mpona kososola mobuki mibeko ndenge esengeli.
- B. Bitumbu ya leta.** Departema ekoki kososola bitumbu ya leta na moboko na manaka ya bitumbu kati ya mibeko oyo, soki Esika ya Kobatela Bana ekoki te komitya na bomoko na mibeko mpe/to mitingo esengeli.
1. Etumbu ya leta ekoki kososolama na kobuka mibeko lokola elobelami awa.
  2. Boyebisi ya etumbu ya leta ekoyebisama na Mokanda ya Liyebisi Etumbu ya Leta. Mokanda ya Liyebisi ekolobela etumbu, mibeko to motindo babuki mpe talo nini esengeli oyo ekokani ya etumbu wana.
  3. Departema ezali na manaka oyo mpona bitumbu ya leta mpona Esika ya Kobatela Bana oyo bakoki te kobongisa kobuka mibeko basali kati na ngonga oyo Departema epesi na bomoko na 22 MRS §7702-A:
    - a. **kobuka mibeko ya mikanda/kokanga:** \$500.00 na mobeko ebukani.
    - b. **kobuka mibeko ya ratio ya Mwana na mosali** – ekoki te koleka \$500/na mbeba to \$500/ na motango ya Bana eleki oyo elobelami na mibeko oyo, to nyonso mibale.
  5. Esengeli Bisika ya Kobatela Bana bafuta Departema talo ya etumbu ya leta kati na mikolo 30 ya kozwa Mokanda ya Liyebisi ya Etumbu ya Leta Soki Esika ya Kobatela Bana efuti te liboso ya kozwa licence, yango nde bakopima licence ya sika.
  6. Kozala na etumbu ya leta, elingi te koloba ete, bakopusa mikolo ya kokokana mpe kozala elongo moko na mibeko.
- C. Licence ezali na mibeko misusu ya kolanda.** Departema ekoki kopesa licence ezali na mibeko misusu ya kolanda, soki Esika ya Kobatela Bana ekoki te kozala bomoko na mibeko mpe mitindo epesami mpe, na ndenge Departema emoni, esengeli mpona bolamu ya bato kopesa licence oyo ezali na mibeko misusu ya kolanda, na bomoko na 22 MRS §7802(1)(C).
1. Liyebisi ya licence oyo ezali na mibeko misusu ya kolanda ekozala na Ebongiseli ya Nini Kosala, oyo esengeli eloba polele nini ekosalema kati ya ngonga ya kozala na licence ezali na mibeko misusu ya kolanda.
  2. Kokokana te na Ebongiseli ya Nini Kosala ekoki kotinda kopusa botosi mosusu, mpe ti ekoki kopusa kosukisa mpe kobotela licence.
- D. Kosukisa licence.** Departema ekoki kosukisa licence ntina ya makambo oyo:
1. **Kosukisa Litambwisi/Motindo ya kokanga:** Na bomoko na 22 M.R.S. § 8301-A(5), soki likambo oyo ekoki kobebisa kolongono to libateli ya Bana ezali, Komisaire akoki kopesa motindo ya kokanga esika, yango nde ekosukisa licence ya Esika ya Kobatela Bana mpona mikolo 10, kopesa ntango ya kosala elandelo to liboso ya kozwa motindo ya kokanga ya mbalakata ekowuta na tribinal. Departema ekosenga ete motindo ya kokanga ekomelama na Esika ya Kobatela Bana mpe bato nyonso bakoka komona yango kasi mingi ezala baboti na baklia ya sika.
  2. **Bosukisi ya Mbalakata:** Na bomoko na 22 M.R.S. § 7802(3)(C), ntango nyonso, soki elandelo ezali kosalema, Departema emoni makambo oyo ekoki kotya kolongono to libateli ya bato na likama na

Esika ya Kobatela Bana, Departema ekoki kosenga Tribinal ya Mboka esenga bosukisi na bomoko na 4 MRS §184(6).

- E. Kotinda na Bakonzi ya Biro ya Prokirere Monene.** Na bomoko na 22 M.R.S. § 7702-B(4), Biro ya Prokirere Monene ezali na bokonzi ya kofunda na Tribinal ya Leta makambo ya bitumbu ya leta to kosala makambo mabe to nyonso mibale soki Departema emoni ete moto, kompani, bato ya kompani, asociatio, to biro mosusu ezali na etumbu awa na Esika ya Kobatela Bana lokola elobelami na 22 M.R.S. § 8301-A(B) liboso ya kozwa licence.
1. Bitumbu ya Leta Na bokomo na 22 M.R.S. § 7702-B(3), etumbu ya leta ekoki te kozala moke ya \$500 mpe ekoki te koleka \$10,000 na mokolo. Mokolo nyonso ya etumbu emonani lokola etumbu mosusu.
  2. Komibongama: Na bomoko na 22 M.R.S. § 7702-B(3), kasi esuki te na mitindo misusu oyo epesami na mibeko, Biro ya Prokirere Monene ekoki kosenga komibongana mpona kokokana na 22 M.R.S. § 7702-B(1). § 7702-B(1).
- F. Koboya kopesa licence to licence ya sika.** Departema ekoki koboya kopesa licence to kopesa licence ya sika soki Esika ya Kobatela Bana ekoki te kozala bomoko na mibeko mpe mitindo epesami. Liyebisi ya kopima licence to licence ya sika ekopesama na makomi, ekoloba ntina nini baboyi, mpe bakotinda yango na email ya motyeli mikanda to ya Esika ya Kobatela Bana.
- G. Kobotela licence.** Departema ekoki kobotela licence ya mobimba to ya ndambo soki kobuka mibeko emonani ya kopusa to kondima makambo ya mabe esalema na litambwisi ya Esika ya Kobatela Bana to mpona kosala makambo oyo ezali mabe mpona bolamu ya Bana oyo bazli na Esika ya Kobatela Bana na bomoko na 22 MRS §7802(3)(D).
- H. Kosukisa licence oyo ezali na mibeko misusu.** Departema ekoki kosukisa licence oyo ezali na mibeko misusu ya kolanda soki Esika ya Kobatela Bana ekoki te kozala bomoko na mibeko oyo ekomami na licence bazali na yango.
- I. Kontra ya bondimi.** Departema ekoki kopesa Kontra ya Bondimi liboso ya kotya lisusu etumbu. Soki bakoki te kolanda mitindo ya Kontra ya Bondimi, Departema ekoki kopesa bitumbu kati ya licence wana.
- J. Bosukisi ya makoki ya kokotisa aplikatio nsima ya kopima to kosusika licence.** Ngonga oyo ezali ntina mpona aplikatio mosusu nsima ya kopima to kosukisa licence.
1. Ntango baboyi kopesa to balongoli licence, Motyeli mikanda to Esika ya Kobatela Bana bakoki lisusu te kokotisa mikanda mpona licence ya mbula moko wuta mokolo oyo bapimaki to balongolaki licence kaka soki naino batelemelaki te ekateli oyo epesamaki, soki basi batelemelaki yango, esengeli nde ezala na mokolo ya ekateli ya nsuka ya komisaire to mokolo mitindo ya esosolami ya tribinal epesi, yango ekozala na mikolo ya lobi.
  2. Soki baboyi kopesa to balongoli licence, Motyeli mikanda to Esika ya Kobatela Bana bakoki lisusu te kokotisa mikanda mpona licence ya mbula moko wuta mokolo oyo bapimaki to balongolaki licence kaka soki naino batelemelaki te ekateli oyo epesamaki, soki basi batelemelaki yango, esengeli nde ezala na mokolo ya ekateli ya nsuka ya komisaire to mokolo mitindo ya esosolami ya tribinal epesi, yango ekozala na mikolo ya lobi.
  3. Soki bapimi licence to basukisi licence mbala misato, Motyeli mikanda me Esika ya Kobatela Bana ekoki kozwa licence mosusu te mpona bobateli ya Bana.
- K. Kosala aplikatio mosusu mpona licence ya mobimba.** Departema ekososola aplikatio mosusu mpona licence ya mobimba nsima ya makambo oyo, soki Departema emoni ete makambo ya mabe bamonaki mpe balobaki esengeli kobongisa babongwani yango:

1. Kopesa to kosukisa licence ezali na mibeko misusu ya kolanda;
2. Kobongisa to kobomgwana ya licence;
3. Koboya to kopesa licence ya mobimba;
4. Kobotela to kosukisa licence ya mobimba; to
5. Koboya kopesa licence ya mwa ngonga moke.

L. Licence mobimba nsima ya kobongisa mabe ezalaki. Departema ekoki kososola aplikatio mpona licence ya mobimba kaka soki babongisi makambo mabe oyo Departema emonaki.

M. Lotomo ya kotelemela.

1. Esika ya Kobatela Bana ekoki kotelemela nini Departema elingi kosala mpe esengeli boyoki ya administratio na banzela oyo:
  - a. esengeli kokoma etelemeli mpe koloba likambo oyo ozali kotelemela.
  - b. Esengeli etelemeli epesama kati ya mikolo 30 wuta mokolo liyebisi ya nini kosala ezwamaki mpe esengeli kotinda yango na Examineur ya Boyoki ya Departema.
  - c. Makambo oyo ekoki kosalema na lotomo ya etelemeli:
    - i. Koboyo kolongola talo;
    - ii. Kopesa licence ezali na mibeko misusu, mpe kobongisa to kobongwana licence, kokitisa motango ya makoki ya licence to kosukisa kozwa Bana misusu, soki esengelami na Departema kati ya licence ezali na mibeko misusu;
    - iii. Kosukisa licence na mbalakata;
    - iv. Kosukisa licence ezali na mibeko misusu ya kolanda;
    - v. Koboya to kopesa licence ya mobimba;
    - vi. Bitumbu ya leta; to
  - d. Makambo nyonso ya kotelemela ekotikala na Departema ti bakozwa ekateli, kasi te soki basukisi licence kati na Sektio 21(D)(1-2).
2. Koyoka ekozala lolenge ya Mibeko ya Administratio ya Departema ya Boyoki na 10-144 CMR Ch.
3. Esika ya Kobatela Bana ekoki mpe kotelemela ekateli na Tribinal ya Monene.

MIBEKO YA BAKONZI MPE LISOSO YA MIBEKO

Kati na oyo ya sika 10-148 CMR Ch 32, Mibeko ya licence mpona Bisika ya Kobatela Bana:

BOKONZI YA MIBEKO

22 M.R.S.A. Ch. 1673; 5 M.R.S.A. §8054; Ebongani na 2007 Ch. 199

MOKOLO YA KOBANDA

eyenga 20 Janvier 1980

EBONGISAMI:

Mars 11, 1980 - Sec. 4 (B)

Fevrier 16, 1982 - Sec. 7 (ebakisami)

Mars 4, 1986

Fevrier 11, 1987

KOLONGOLA & KOBAKISA:

Decembre 1, 1991

EBONGISAMI:

Mai 14, 1995 - Sec. 2B

EBONGISAMI YA MONENE TE:

Fevrier 11, 1998 - kolongola ya oyo ezalaki §III

EBONGISAMI:

Juillet 1, 1998

EBONGISAMI YA MONENE TE:

Mars 15, 2000 - kobongisa temperature na XVII(C)(6)(f), mpe lolenge ya makomi

KOLONGOLA & KOBAKISA:

Novembre 12, 2002 - kobongisa mikanda 2002-336

BIBONGISAMI YA MONENE TE:

Mars 3, 2003

EBONGISAMI:

Aout 17, 2004 - kobongisa mikanda 2004-318

EBONGISAMI:

Janvier 31, 2008 - kobongisa mikanda 2008-8

Juin 1, 2008 - kobongisa mikanda 2008-234 (MBALAKATA)

Aout 27, 2008 - kobongisa mikanda 2008-382

Kati na oyo ya sika 10-148 CMR Ch 36, Mibeko ya Licence ya Zardin ya Bana:

MOKOLO YA KOBANDA

Juillet 30, 1976 (Mikanda 1-15-80)

KOLONGOLA & KOBAKISA:

Mai 14, 1995

Septembre 27, 2004 – kobongisa mikanda 2004-271 Titre ya mokapo mpe ebongwanaki na “Mibeko ya Bondimi ya Kotambwisa Zardin ya Bana to Misala ya Kobatela Bana” ekomaki “Mibeko ya Licence ya Zardin ya Bana”.

BIBONGISAMI YA MONENE TE:

Mars 2, 2005 - makomi, kotya espace mpe kobongisa kaka makomi